

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

លេខ ២៤៧-០១៧-៣៤៤ ប្រកាស

**ប្រកាស
ស្តីពី**

ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទាន និងសំនិទានបនលើអ៊ីមកែរមិន

នៃសាមីចាលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៥១៥/៤១៧ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីការតែងតាំងឯកឧត្តម ជា ចាន់តូ ជាអគ្គនាយករង ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាជាថ្មី មានឋានៈស្មើទេសរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២៧ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០៦/០៣៦ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី វិសោធនកម្មមាត្រា ១៤ និងមាត្រា ៥៧ នៃច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១៩៩/១៣ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- យោងប្រកាសលេខ ៨៨-៩៨-៣៨៥ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៨ ស្តីពី រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងមុខងារ-ភារកិច្ចរបស់បណ្តាអង្គភាពក្រោមឱវាទ
- យោងប្រកាសលេខ ៨១-០១០-១៩៤ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ ស្តីពី ការកែសម្រួល ប្រការ ៣ ប្រការ ៤ ប្រការ ៥ ប្រការ ១២ និងប្រការ ១៣ នៃប្រកាសស្តីពី រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងមុខងារ-ភារកិច្ចរបស់បណ្តាអង្គភាពក្រោមឱវាទ
- យោងស្មារតីនៃអង្គប្រជុំថ្នាក់ដឹកនាំធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧

សម្រេច

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

ប្រការ ១.-

ប្រកាសនេះ មានគោលបំណងកំណត់ភារកិច្ចរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលក្រៅនេះហៅថា "គ្រឹះស្ថាន" ក្នុងការអនុវត្តផ្នែកមួយនៃក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទានដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។

ប្រការ ២.-

ប្រកាសនេះ មានគោលដៅបញ្ជាក់ពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការទទួលស្គាល់ ការវាស់វែង ការធ្វើសំវិធានធន និងការរាយការណ៍ចំពោះហ្វាស៊ីលីតី (Facilities) ដែលមានអ៊ីមកែរមិនរបស់គ្រឹះស្ថាន។

26

ប្រការ ៣.-

ប្រកាសនេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះគ្រឹះស្ថានដែលស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។

ប្រការ ៤.-

សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ ពាក្យបច្ចេកទេសមួយចំនួនត្រូវបានកំណត់និយមន័យដូចខាងក្រោម៖

- ហ្វាស៊ីលីតី (Facilities) សំដៅដល់ប្រាក់កម្ចី និងឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត ទាំងនៅក្នុងឬក្រៅតារាងតុល្យការ ដែលគ្រឹះស្ថានបានផ្តល់ទៅឲ្យសមភាគី ហើយហ្វាស៊ីលីតីនេះអាចបង្កហានិភ័យឥណទានដល់គ្រឹះស្ថាន។ បណ្តុំនៃហ្វាស៊ីលីតីទាំងអស់ដែលមានចែងក្នុងប្រកាសនេះហៅថា “សំណុំឥណទាន”។
- សមភាគី សំដៅដល់ អតិថិជន អ្នកខ្ចីប្រាក់ ឬបុគ្គលផ្សេងទៀត រួមមាន រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល មានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រឹះស្ថាន។ សមភាគីនេះ ក៏អាចជាគ្រឹះស្ថានផ្សេងទៀតដែលមានទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចជាមួយគ្នាផងដែរ។
- ហានិភ័យឥណទាន សំដៅដល់ហានិភ័យដែលសមភាគីមិនអាចអនុវត្តបានតាមកាតព្វកិច្ចដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា។ ក្រៅពីកម្ចីដែលជាប្រភពចម្បងនៃហានិភ័យឥណទាន ប្រតិបត្តិការផ្សេងៗដែលមាននៅក្នុងបញ្ជីកាធនាគារ (Banking Book) និងបញ្ជីកាសម្រាប់ជួញដូរ (Trading Book) ទាំងក្នុងនិងក្រៅតារាងតុល្យការ ក៏ជាប្រភពនៃហានិភ័យឥណទានដែរ។ គ្រឹះស្ថានអាចប្រឈមនឹងហានិភ័យឥណទាន ដែលអាចកើតមកពីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនានាក្រៅពីប្រាក់កម្ចី ដូចជាការធ្វើស៊ីការ (Acceptances) ហិរញ្ញប្បទានពាណិជ្ជកម្ម ការសន្យាផ្តល់ឥណទាននិងការធានាប្រតិបត្តិការអន្តរធនាគារ ប្រតិបត្តិការទូទាត់ ប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ សញ្ញាបណ្ណ មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងឧបករណ៍និស្សន្ទ ជាដើម។
- ទ្រព្យធានា សំដៅដល់ ការធានា ទ្រព្យ ឬទ្រព្យសកម្ម ដែលសមភាគីបានដាក់ធានា ចំពោះហានិភ័យឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថាន។
- មូលធនកម្មការប្រាក់ (Interest Capitalization) សំដៅដល់រាល់ការបង្កើនការប្រាក់ និងការប្រាក់មិនអាចប្រមូលបានដែលត្រូវបូកបញ្ចូលក្នុងប្រាក់ដើមនៃឥណទាននៅថ្ងៃទូទាត់សងប្រាក់ ឬថ្ងៃឥណទាន។ មូលធនកម្មការប្រាក់ក៏ត្រូវរួមបញ្ចូលផងដែរនូវការប្រាក់មិនបានទូទាត់ ហើយការប្រាក់នេះ ត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជាប្រាក់កម្ចីថ្មី តាមរយៈការធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬបង្វិលជាឥណទានថ្មី។
- ការខកខានទូទាត់សង (Default) សំដៅដល់ការខកខានក្នុងការទូទាត់សងតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា។
- តម្លៃជាក់ស្តែង (Fair Value) សំដៅដល់តម្លៃដែលទទួលបានពីប្រតិបត្តិការលក់ទ្រព្យសកម្ម ឬតម្លៃដែលត្រូវចំណាយលើប្រតិបត្តិការផ្ទេរទ្រព្យសកម្មរវាងអ្នកទទួលរួមនៅក្នុងទីផ្សារ នៅកាលបរិច្ឆេទទទួលស្គាល់តម្លៃនៃការចិញ្ចូលក់។
- អ៊ីមប៉ារមិន (Impairment) សំដៅដល់ស្ថានភាពហ្វាស៊ីលីតីដែលស្ថិតក្នុងការសង្ស័យ ចំពោះលទ្ធភាពទូទាត់សងគ្រប់ចំនួននិងទាន់ពេលវេលារបស់សមភាគីតាមកិច្ចសន្យា។

- ហួសកាលកំណត់សង (Past due) សំដៅដល់ការខកខានរបស់សមភាគី ក្នុងការទូទាត់សង ហ្វាន់ស៊ីលីធីនៅថ្ងៃកំណត់តាមកិច្ចសន្យា។

ប្រការ ៥.-

ការចាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទាន និងសំវិធានធនហ្វាន់ស៊ីលីធីដែលមានអ៊ីមតែមិន គឺជាផ្នែកមួយនៃ ក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យទូទៅដែលគ្រឹះស្ថានត្រូវអនុវត្ត។ ដើម្បីគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទានប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព គ្រឹះស្ថានត្រូវមាន៖

១. ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន ដែលមានលក្ខណៈសមស្របទៅនឹង ចរិតលក្ខណៈ ភាពស្មុគស្មាញ និងទំហំនៃសកម្មភាពអាជីវកម្ម
២. ការពិនិត្យឡើងវិញជាប្រចាំ ទៅលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន ដោយផ្អែកលើការផ្លាស់ប្តូរ ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច សកម្មភាព អតិថិជន និងហានិភ័យនានា
៣. ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការកំណត់ជាមុន ការតាមដាន និងការ វាស់វែងហានិភ័យឥណទានឲ្យបានត្រឹមត្រូវ រួមទាំងការកំណត់ឲ្យបានពេញលេញ និងការវាយការណ៍ អំពីហ្វាន់ស៊ីលីធីដែលមានអ៊ីមតែមិន និងការព្យាករណ៍ការខាតបង់នៃសំណុំឥណទាន
៤. សំវិធានធនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ហ្វាន់ស៊ីលីធីដែលមានអ៊ីមតែមិន ស្របតាមស្តង់ដារឥណទានយូ ជាធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា និង
៥. គោលនយោបាយ នីតិវិធី និងដំណើរការអនុវត្ត អនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងអស់នៃ ប្រកាសនេះ។

ជំពូកទី ២
ការតាមដានហានិភ័យឥណទាន

ប្រការ ៦.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់របស់គ្រឹះស្ថាន ត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការធានាថា ការវាយតម្លៃហានិភ័យឥណទាន ការត្រួតពិនិត្យ និងការកំណត់សំវិធានធន ត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានាឲ្យមានសំវិធានធនសម្រាប់ហ្វាន់ស៊ីលីធីដែលមានអ៊ីមតែមិន ក្នុងកម្រិតមួយសមស្រប និងគ្រប់គ្រាន់។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក៏ត្រូវធានាលើការអនុវត្តចំពោះ ការវាយតម្លៃហានិភ័យឥណទាន ការត្រួតពិនិត្យ និងដំណើរការឲ្យស្របតាម ចរិតលក្ខណៈ ភាពស្មុគស្មាញ និងទំហំនៃសកម្មភាពរបស់គ្រឹះស្ថាន។

ប្រការ ៧.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវអនុម័តក្របខ័ណ្ឌ និងគោលនយោបាយសម្រាប់ការវាយតម្លៃហានិភ័យ ឥណទាន ការត្រួតពិនិត្យ និងការកំណត់សំវិធានធន ព្រមទាំងគោលនយោបាយនៃការលុបចោលហ្វាន់ស៊ីលីធី។ គោលនយោបាយនេះ ក៏ត្រូវកំណត់យន្តការតាមដាននិងវាយការណ៍ អំពីវិធានការប្រមូលមកវិញដែល គ្រឹះស្ថានត្រូវអនុវត្ត។

ប្រការ ៨.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវធានាថា៖

១. នីតិវិធីនិងដំណើរការ អាចឲ្យគ្រឹះស្ថានកំណត់ឲ្យបានជាមុននូវការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ការវាយតម្លៃ និងការដោះស្រាយបញ្ហាគុណភាពឥណទាន
២. ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ ទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់អំពីគុណភាព ឥណទាន និងសំវិធានធនដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងឥណទានឲ្យបានទៀងទាត់និងតាមពេលកំណត់

- ៣. ការវិនិច្ឆ័យលើមុខងារត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនិងគ្រប់គ្រង ធ្វើឡើងស្របតាមគោលនយោបាយ និង នីតិវិធីរបស់គ្រឹះស្ថាន និង
- ៤. ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងលើការវាយតម្លៃហានិភ័យឥណទាន និងដំណើរការធ្វើសំវិធានធន ធ្វើឡើង ឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងទៀងទាត់ ដោយបុគ្គលដែលមានឯករាជ្យភាពពីប្រតិបត្តិការឥណទានរបស់ គ្រឹះស្ថាន។

ប្រការ ៩.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញលើគោលនយោបាយនិងនីតិវិធី យ៉ាងតិចមួយឆ្នាំម្តង ដើម្បី ធានាថា គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីទាំងនេះនៅតែមានសង្គតិភាពជាមួយនឹងសកម្មភាព ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច អតិថិជន និងហានិភ័យឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថាន។

ប្រការ ១០.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវធានាថា គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីសម្រាប់កំណត់សំវិធានធនលើហ្វាស៊ីលីតី ដែលមានអ៊ីមតែរមិន ចំពោះហ្វាស៊ីលីតីទោល និងហ្វាស៊ីលីតីក្រុម ព្រមទាំងគោលនយោបាយនៃការលុបចោល ហ្វាស៊ីលីតី ត្រូវតែបានអនុវត្តតាមឲ្យបានទាន់ពេលវេលា និងសមស្របទៅនឹងសកម្មភាព និងទម្រង់ហានិភ័យ ឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថាន។

ប្រការ ១១.-

គណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ ត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីធានាដែលអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ទាក់ទងនឹងការវាយតម្លៃឥណទាន ការធ្វើសំវិធានធនចំពោះហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិន និងការលុបចោលហ្វាស៊ីលីតី។ គណៈគ្រប់គ្រង ជាន់ខ្ពស់ ត្រូវធានាថា៖

- ១. បុគ្គលិកពាក់ព័ន្ធ ត្រូវយល់ដឹងឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងអនុវត្តដោយសង្គតិភាពនូវគោលនយោបាយ ផ្ទៃក្នុង នីតិវិធី និងដំណើរការត្រួតពិនិត្យឥណទានឡើងវិញនិងការធ្វើសំវិធានធន
- ២. ដំណើរការធ្វើសំវិធានធនលើហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិន ត្រូវអនុវត្តឲ្យបានសមស្រប មាន លក្ខណៈជាប្រព័ន្ធនិងមានសង្គតិភាព ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការប្រមូលឲ្យបានទាន់ពេលវេលា នូវព័ត៌មានបន្ថែម ឬថ្មីៗ ទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធភាពប្រមូលមកវិញនៃហ្វាស៊ីលីតី ក្នុងគោលបំណង កំណត់សំវិធានធនទៅលើហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិននោះ។ យ៉ាងហោចណាស់ ដំណើរការ នេះត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានសមស្រប និងទាន់ពេលវេលាអំពី៖
 - ក. ហ្វាស៊ីលីតីដែលហួសកាលកំណត់សង
 - ខ. ហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិន
 - គ. តម្លៃជាក់ស្តែងរបស់ទ្រព្យធានាលើហ្វាស៊ីលីតី
 - ឃ. ប្រភពផ្សេងទៀតនៃលំហូរសាច់ប្រាក់ ដែលគ្រឹះស្ថានអាចប្រើជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ កម្រិតនៃអ៊ីមតែរមិន និងទំហំនៃហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិន និង
 - ង. ទំហំសំវិធានធនចំពោះហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិនដែលត្រូវកាត់ក្រា។
- ៣. ការតាមដាននិងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញដោយប្រុងប្រយ័ត្ននិងត្រឹមត្រូវ ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ ហ្វាស៊ីលីតីដែលមានអ៊ីមតែរមិន ការធ្វើសំវិធានធន និងការប្រមូលមកវិញចំពោះហ្វាស៊ីលីតី ដែលបានលុបចោល។

[illegible]

- ୧୬ ଧ୍ୟାନୀ

[illegible]

- ୨୬ - ଧ୍ୟାନୀ

សន្លេងស្រងូង

[illegible]

ឥន្ទ បឋមល្អាតនៃឥន្ទរូបិកម្មនៃយោ

[illegible]

៖ គ្រូឆ្លើយសេចក្តីសួរដោយបញ្ចូលបញ្ជីឈ្មោះសិស្សដែលបានឆ្លើយត្រឹមត្រូវ និងបានបញ្ជាក់ពីការយល់ដឹងរបស់គេអំពីបញ្ហាដែលបានកើតឡើង និងការដោះស្រាយបញ្ហា។

-୨୬ ଧ୍ୟାନୀ

[illegible]

—ယၢ် နေဃ်

៤៨៧៥: ឆ្នាំព្រះឥសាន

ទីប្រជុំយល់ដឹងសុពលភាពក្នុងការដោះស្រាយវិវាទរបស់មហាសន្និបាត។ សុំសេចក្តីជួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីជួយក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទ។

- ୩୭ ଧ୍ୟାନୀ

សង្គមកម្មក្នុងស្ថានភាពសង្គម

ယ ဣမိန္ဒ

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យក្នុងការវាយតម្លៃសមត្ថភាពទូទាត់សងរបស់សមភាគី ត្រូវមានចំណុចយ៉ាងតិច ដូចខាងក្រោម៖

១. ប្រវត្តិទូទាត់សង
២. ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់សមភាគីនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងការព្យាករណ៍
៣. ចតុវិស័យអាជីវកម្ម និងការព្យាករណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ ដោយផ្អែកលើការសន្មតដែលមាន លក្ខណៈជាក់ស្តែងនិងប្រុងប្រយ័ត្ន
៤. លទ្ធភាពនិងឆន្ទៈទូទាត់សង
៥. ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និង
៦. គុណភាពនៃសំណុំឯកសារ។

ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ១៣ នៃប្រកាសនេះ ហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានចរិតលក្ខណៈហានិភ័យប្រហាក់ ប្រហែលគ្នា និងស្ថិតក្រោមកម្រិតកំណត់ជាសារវន្ត (Materiality Threshold) អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណុំឯកសារ ឥណទានតែមួយ។

ហេតុការណ៍ណាមួយដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រភពចំណូលចម្បងក្នុងការទូទាត់សង អាចនាំឱ្យមាន ការចាត់ថ្នាក់ឥណទានទាបជាងមុន ទោះបីជាហ្វាស៊ីលីតឺនោះស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ល្អ ឬត្រូវបានការពារដោយ ទ្រព្យធានាក៏ដោយ។ ការចាត់ថ្នាក់ឡើងវិញអាចត្រូវបានធ្វើឡើង ប្រសិនបើសមភាគីមិនអាចបំពេញតាម លក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា និងបានកែប្រែលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា ធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬទទួលបុរេប្រទានបន្ថែម។

ក្នុងករណីដែលមានការចាត់ថ្នាក់ខុសគ្នាដោយផ្អែកលើកត្តាអត្តនាមីតិ គ្រឹះស្ថានត្រូវជ្រើសយក ការចាត់ថ្នាក់ទាបជាងគេ។ ជាងនេះទៅទៀត រាល់លក្ខខណ្ឌដែលមានចែងអំពីការចាត់ថ្នាក់ឥណទានក្នុង បញ្ញត្តិនៃប្រការ ១៧ និងប្រការ ១៨ នៃប្រកាសនេះ មិនអាចរារាំងពីការចាត់ថ្នាក់ទាបជាងមុននោះទេ នៅពេល ដែលការវិភាគទៅលើស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ លទ្ធភាពសង និងឆន្ទៈក្នុងការសងរបស់សមភាគី អាចបង្ហាញថា ឥណទាននោះអាចត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ទាបជាងមុន។

ប្រការ ១៧.-

ស្តង់ដារនៃការចាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតឺអាចមានរូបភាពផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងគ្រឹះស្ថាន ប៉ុន្តែយន្តការនៃ ការចាត់ថ្នាក់របស់គ្រឹះស្ថាននីមួយៗត្រូវមានលក្ខណៈលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការតាមដានការវិវត្តនៃហានិភ័យ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតឺយ៉ាងហោចប្រាកដប្រជា។ លើកលែងតែមានការចែងផ្សេងទៀតក្នុង ប្រការ ១៨ នៃប្រកាសនេះ ការចាត់ថ្នាក់ទាំងប្រាកដប្រជានេះ មានដូចខាងក្រោម៖

១. ចំពោះហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានកាលកំណត់ដំបូងលើសពីមួយឆ្នាំ៖

- ក. ធម្មតា៖ ហ្វាស៊ីលីតឺមានការទូទាត់សងតាមកាលកំណត់ និងមិនមានការសង្ស័យលើការទូទាត់ សងនាពេលអនាគត។ ការទូទាត់សងត្រូវបានធ្វើឡើងទៀងទាត់ស្របតាមកិច្ចសន្យា ហើយ ហ្វាស៊ីលីតឺមិនមានបង្ហាញពីសញ្ញាចុះខ្សោយទាក់ទងនឹងសមត្ថភាពទូទាត់សង អាជីវកម្ម លំហូរសាច់ប្រាក់ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់សមភាគី។
- ខ. ឃ្លាំមើល៖ ហ្វាស៊ីលីតឺប្រភេទនេះកំពុងស្ថិតនៅក្រោមកិច្ចតាមដាន និងមិនទាន់ហួសកាលកំណត់ ទូទាត់សង ប៉ុន្តែបង្ហាញពីសញ្ញាចុះខ្សោយដែលអាចជះឥទ្ធិពលដល់ការទូទាត់សងរបស់ សមភាគីនាពេលអនាគត ប្រសិនបើមិនមានវិធានការកែតម្រូវទាន់ពេលវេលា និងការ យកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានដិតដល់ពីគ្រឹះស្ថាន។ សញ្ញាចុះខ្សោយនេះ មានដូចជា ស្ថានភាព ធ្លាក់ចុះជាបណ្តើរៗនៃអាជីវកម្ម ឬស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់សមភាគី និងការធ្លាក់ចុះនៃ

ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចនិងទីផ្សារ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរកប្រាក់ចំណេញ និង សមត្ថភាពទូទាត់សងនាពេលអនាគត ឬការធ្លាក់ចុះតម្លៃទ្រព្យធានា។ ចំណាត់ថ្នាក់នេះត្រូវ ធ្វើឡើងដោយមានហេតុផលច្បាស់លាស់ និងមិនគួរប្រើប្រាស់ជាការសម្របសម្រួលនៅ ពេលចាត់ថ្នាក់រវាងហ្វាស៊ីលីតធម្មតា និងហ្វាស៊ីលីតិក្រោមស្តង់ដារទេ។

ហ្វាស៊ីលីតិណាដែលហួសកាលកំណត់សងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ ឬលើសពីនេះ នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជា ហ្វាស៊ីលីតិ “ឃ្លាំមើល”។

ក្នុងករណី ការទូទាត់ការប្រាក់ក្នុងរយៈពេលពី ៣០ ថ្ងៃ ទៅ ៨៩ ថ្ងៃ ត្រូវបញ្ចូលទៅជាប្រាក់ដើម ធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬបង្វិលទៅជាហ្វាស៊ីលីតិថ្មី ហ្វាស៊ីលីតិនេះនឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតិ “ឃ្លាំមើល” ឬអន់ជាងនេះ។

គ. ក្រោមស្តង់ដារ៖ ហ្វាស៊ីលីតិប្រភេទនេះ បង្ហាញភាពទន់ខ្សោយគួរឲ្យកត់សម្គាល់ និងមិនត្រូវ បានគាំពារគ្រប់គ្រាន់ដោយស្ថានភាពអាជីវកម្ម ឬហិរញ្ញវត្ថុបច្ចុប្បន្ន និងសមត្ថភាពទូទាត់ សងរបស់សមាគម។ ជាពិសេស ប្រភពចំណូលចម្បងមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ទូទាត់សងបំណុល ដោយមិនគិតពីប្រភពចំណូលបន្ទាប់បន្សំផ្សេងៗទៀត ដូចជាការលក់ទ្រព្យធានាជាដើម។ កត្តានាំឲ្យមានការចាត់ថ្នាក់ក្រោមស្តង់ដារ មានដូចជា៖

- សមភាគីគ្មានលទ្ធភាពក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់តាមកិច្ចសន្យា
- ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងទីផ្សារមិនអំណោយផល ដែលនឹងជះឥទ្ធិពលមិនល្អដល់អាជីវកម្ម និងលទ្ធភាពរកប្រាក់ចំណេញរបស់សមាគមនាពេលអនាគត
- ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុធ្លាក់ចុះ និង/ឬ សមភាគីគ្មានលទ្ធភាពក្នុងការស្វែងរកចំណូលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីទូទាត់សងបំណុល
- សមភាគីជួបប្រទះការលំបាកក្នុងការទូទាត់ហ្វាស៊ីលីតិផ្សេងៗទៀតរបស់គ្រឹះស្ថានផ្ទាល់ ឬរបស់គ្រឹះស្ថានផ្សេងទៀត ប្រសិនបើមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ និង
- សមភាគីល្មើសលើលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ។

ហ្វាស៊ីលីតិដែលហួសកាលកំណត់សងចំនួន ៩០ ថ្ងៃ ឬ លើសពីនេះ នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតិ “ក្រោមស្តង់ដារ”។

ក្នុងករណី ការទូទាត់ការប្រាក់ក្នុងរយៈពេលពី ៩០ ថ្ងៃ ទៅ ១៧៩ ថ្ងៃ ត្រូវបញ្ចូលទៅជាប្រាក់ដើម ធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬបង្វិលទៅជាហ្វាស៊ីលីតិថ្មី ហ្វាស៊ីលីតិនេះនឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតិ “ក្រោមស្តង់ដារ” ឬអន់ជាងនេះ។

ឃ. សង្ស័យ៖ ហ្វាស៊ីលីតិប្រភេទនេះ បង្ហាញភាពទន់ខ្សោយធ្ងន់ធ្ងរ ជាងចំណាត់ថ្នាក់ “ក្រោមស្តង់ដារ” ដោយសារមានភាពសង្ស័យខ្លាំង ឬមិនមានភាពច្បាស់លាស់ ចំពោះការប្រមូលមកវិញនូវហ្វាស៊ីលីតិ ទាំងអស់ ផ្អែកលើតថភាពជាក់ស្តែង លក្ខខណ្ឌ ឬតម្លៃទ្រព្យធានា។ ការខាតបង់នាពេលអនាគត មានកម្រិតខ្ពស់ ទោះបីចំនួនជាក់លាក់នៃការបាត់បង់មិនទាន់អាចកំណត់បានក៏ដោយ។

ហ្វាស៊ីលីតិដែលហួសកាលកំណត់សងចំនួន ១៨០ ថ្ងៃ ឬលើសពីនេះ នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតិ “សង្ស័យ”។

ក្នុងករណី ការទូទាត់ការប្រាក់ក្នុងរយៈពេលពី ១៨០ ថ្ងៃ ទៅ ៣៥៩ ថ្ងៃ ត្រូវបញ្ចូលទៅជាប្រាក់ដើម ធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬបង្វិលទៅជាហ្វាស៊ីលីតិថ្មី ហ្វាស៊ីលីតិនេះនឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតិ “សង្ស័យ” ឬ អន់ជាងនេះ។

ង. បាត់បង់៖ ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទនេះ ត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ “បាត់បង់” នៅពេលគ្រឹះស្ថានមិនអាចប្រមូលមកវិញបាន ហើយគ្រឹះស្ថានក៏គ្មាន ឬមានមធ្យោបាយតិចតួចក្នុងការប្រមូលមកវិញនូវសមតុល្យហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទសំបូរ ពីសមភាគី។

ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទដែលមានកាលកំណត់សងចំនួន ៣៦០ ថ្ងៃ ឬលើសពីនេះ នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ “បាត់បង់”។

ក្នុងករណី ការទូទាត់ការប្រាក់ក្នុងរយៈពេលពី ៣៦០ ថ្ងៃ ឬច្រើនជាង ត្រូវបញ្ចូលទៅជាប្រាក់ដើមធ្វើបុនហិរញ្ញប្បទាន ឬបង្វិលទៅជាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទនេះ នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ “បាត់បង់”។

២. ចំពោះហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទដែលមានកាលកំណត់ដំបូងតិចជាង ឬស្មើមួយឆ្នាំ៖

ចំពោះហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ ដែលមានកាលកំណត់ដំបូងរយៈពេលតិចជាង ឬស្មើមួយឆ្នាំ គឺជាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទរយៈពេលខ្លី។ ការកំណត់ចំនួនថ្ងៃអតិបរមានៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់នីមួយៗខាងលើត្រូវបានបន្ថយដូចខាងក្រោម៖

- ក. “ធម្មតា” មានការទូទាត់សងតាមកាលកំណត់
- ខ. “ឃ្លាំមើល” បើហួសកាលកំណត់សងអតិបរមារយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ
- គ. “ក្រោមស្តង់ដារ” បើហួសកាលកំណត់សងអតិបរមារយៈពេល ៦០ ថ្ងៃ
- ឃ. “សង្ស័យ” បើហួសកាលកំណត់សងអតិបរមារយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ
- ង. “បាត់បង់” បើហួសកាលកំណត់សងអតិបរមារយៈពេល ១៨០ ថ្ងៃ។

ឥណទានវិបារូបន៍ដោយមិនគិតពីឥណទានត្រូវបាន ត្រូវបានជាឥណទានរយៈពេលខ្លី និងត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់តែហិរញ្ញប្បទានរយៈពេលខ្លីប៉ុណ្ណោះ។ ឥណទានវិបារូបន៍នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ផ្សេងៗគ្នាតាមលំដាប់ដូចការកំណត់ក្នុងចំណុចទី២ នៃប្រការនេះ អាស្រ័យលើ ១). ឥណទានវិបារូបន៍ត្រូវបានប្រើលើសកម្រិតអនុម័ត ២). ឥណទានវិបារូបន៍មិនមានចលនាសាច់ប្រាក់ចេញចូល ឬ ៣). លំហូរចូលសាច់ប្រាក់សុទ្ធក្នុងឥណទាននោះមិនមានភាពគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទូទាត់ការប្រាក់។ គ្រឹះស្ថានត្រូវកែប្រែលក្ខណៈដើមនៃឥណទានវិបារូបន៍ដែលមិនមានលំហូរចូលសាច់ប្រាក់សុទ្ធសម្រាប់ក្នុងអំឡុងពេល ៦០ ថ្ងៃ ឲ្យទៅជាឥណទានមានកាលកំណត់។

ចំនួនថ្ងៃដែលហួសកាលកំណត់ខាងលើនៃប្រការនេះ ត្រូវចាត់ជាចំនួនថ្ងៃអតិបរមាប៉ុណ្ណោះ។ ការកំណត់ខាងលើនេះនឹងមិនហាមឃាត់គ្រឹះស្ថានក្នុងការចាត់ថ្នាក់អន់ជាងមុន នៅពេលដែលគ្រឹះស្ថានគិតថាសមស្រប។

ប្រការ ១៨.-

ចំពោះហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទដែលត្រូវទូទាត់សងប្រចាំត្រីមាស ឆមាស ឬរយៈពេលវែងជាងនេះ ហើយសមភាគីខកខានក្នុងការទូទាត់សង គ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់ថ្នាក់ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទនោះ “ក្រោមស្តង់ដារ” ឬចាត់ថ្នាក់អន់ជាងនេះ ផ្អែកលើស្ថានភាពរបស់សមភាគី លើកលែងតែគ្រឹះស្ថានអាចបញ្ជាក់ថាហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទមិនមានសញ្ញាទន់ខ្សោយ។ សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រការ ១៨ នៃប្រកាសនេះ ការខកខានទូទាត់សងត្រូវគិតចាប់ពី ០៥ ថ្ងៃធ្វើការ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទូទាត់សង។ គ្រឹះស្ថានអាចចាត់ថ្នាក់ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ “ក្រោមស្តង់ដារ” ក្នុងករណីតែសមភាគីអាចបង្ហាញច្បាស់ថា ការខកខានសងនេះគ្រាន់តែជាការយឺតយ៉ាវបណ្តោះអាសន្ន។

ប្រការ ១៩.-

ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ “ក្រោមស្តង់ដារ” “សង្ស័យ” និង “បាត់បង់” នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជា “ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទមិនដំណើរការ” (Non-performing Facilities)។ ចំណែកឯហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទ “ធម្មតា” និង “ឃ្លាំមើល” នឹងត្រូវចាត់ថ្នាក់ជា “ហ្វានស៊ីលីយ៉ាប្រភេទដំណើរការ” (Performing Facilities)។

ប្រការ ២០.-

កម្រិតលទ្ធផលនៃការចាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទាន នឹងសម្រួលដល់ការកំណត់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះ ចរិតលក្ខណៈនៃសំណុំឥណទាន ការរាយការណ៍ហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានអ៊ីមតែរមិន និងភាពគ្រប់គ្រាន់នៃ ការធ្វើសវីធានធន។

ប្រការ ២១.-

ហ្វាស៊ីលីតឺហួសកាលកំណត់សង ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានហានិភ័យខ្ពស់ជាងហ្វាស៊ីលីតឺ ដែលបានទូទាត់សងទៅតាមកិច្ចសន្យា។ គ្រឹះស្ថានត្រូវមានប្រព័ន្ធតាមដានសមស្របក្នុងការគ្រប់គ្រងហ្វាស៊ីលីតឺ ហួសកាលកំណត់សងឲ្យបានគ្រប់គ្រងជ្រោយ ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការប្រែក្លាយជាហ្វាស៊ីលីតឺ ដែលមានអ៊ីមតែរមិន។ គ្រឹះស្ថានត្រូវមាននីតិវិធីនិងដំណើរការដើម្បីកំណត់ តាមដាន និងរាយការណ៍ដល់ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល នូវស្ថានភាពរបស់ហ្វាស៊ីលីតឺហួសកាលកំណត់សង រួមទាំងហ្វាស៊ីលីតឺដែលមិនទាន់បាន ចាត់ថ្នាក់ថាមានអ៊ីមតែរមិន។

ប្រការ ២២.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មការចាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទានចំពោះហ្វាស៊ីលីតឺ នៅពេលដែលគ្រឹះស្ថានទទួលបានព័ត៌មានថ្មីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតឺនោះ។ លើសពីនេះ គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យឡើងវិញប្រចាំត្រីមាស និងមានឯកសារបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ចំពោះហ្វាស៊ីលីតឺទាំងអស់ ដើម្បី ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មចំណាត់ថ្នាក់។ រាល់ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទានត្រូវវាយតម្លៃឡើងវិញយ៉ាងតិចម្តងក្នុង មួយឆ្នាំ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យឡើងវិញចំពោះហ្វាស៊ីលីតឺធំ ឬមានហានិភ័យខ្ពស់ ឬ “ក្រោមស្តង់ដារ” ឬ អន់ជាងនេះឲ្យបានញឹកញាប់ យ៉ាងតិចម្តងក្នុងមួយឆមាស ឬកាន់តែញឹកញាប់ជាងនេះសម្រាប់ហ្វាស៊ីលីតឺ ដែលជួបនឹងការធ្លាក់ចុះលទ្ធភាពសងប្រាក់វិញ។

**ជំពូកទី ៤
ហ្វាស៊ីលីតឺរៀបចំឡើងវិញ**

ប្រការ ២៣.-

“ហ្វាស៊ីលីតឺរៀបចំឡើងវិញ” (Restructured Facilities) ជាហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានលក្ខខណ្ឌនៃ កិច្ចសន្យាដើមត្រូវបានកែប្រែដើម្បីផ្តល់ការអនុគ្រោះដល់សមភាគី ដែលមានស្ថានភាពលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ បណ្តោះអាសន្ន។ ការអនុគ្រោះដែលត្រូវចាត់ទុកថាជា “ហ្វាស៊ីលីតឺរៀបចំឡើងវិញ” មានដូចខាងក្រោម៖

- ១. ការកាត់បន្ថយចំនួនប្រាក់ដើមហ្វាស៊ីលីតឺ ឬចំនួនដែលត្រូវសងនៅឥណ្ឌប្រតិទាន
- ២. ការបន្ថយអត្រាការប្រាក់ទាបជាងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាដើម
- ៣. ការពន្យារពេលទូទាត់សងប្រាក់ដើម ឬការប្រាក់ ឬការធ្វើមូលធនកម្មការប្រាក់
- ៤. ការពន្យារឥណ្ឌប្រតិទាន ឬ
- ៥. ការបន្ថែម និង/ឬការផ្លាស់ប្តូរអ្នករួមខ្ចី និង/ឬអ្នកធានា ប្រសិនបើមាន។

ប្រការ ២៤.-

ចំពោះហ្វាស៊ីលីតឺដែលត្រូវបានចាត់ទុកថា “ហ្វាស៊ីលីតឺរៀបចំឡើងវិញ” គ្រឹះស្ថាននិងសមភាគីត្រូវ យល់ព្រមជាផ្លូវការលើលក្ខខណ្ឌថ្មីនៃកិច្ចសន្យា។ ក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌថ្មីនៃកិច្ចសន្យាមិនបានធ្វើឡើងជា ផ្លូវការ ហ្វាស៊ីលីតឺនោះមិនមែនជាហ្វាស៊ីលីតឺរៀបចំឡើងវិញទេ និងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាហ្វាស៊ីលីតឺដែលមាន អ៊ីមតែរមិន។

ប្រការ ២៥.-

ប្រសិនបើគ្រឹះស្ថានមិនមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់អំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងលទ្ធភាពសងរបស់សមាគម ហ្វានស៊ីលីដដែលអាចទទួលបានការអនុគ្រោះណាមួយដូចមានចែងក្នុងប្រការ ២៣ ខាងលើ ត្រូវបានចាត់ទុក ថាជា ហ្វានស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមកែរមិន។

ប្រការ ២៦.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគោលនយោបាយនិងនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល សម្រាប់កំណត់អំពីស្ថានភាព និងលក្ខខណ្ឌនៃហ្វានស៊ីលីដដែលត្រូវបានចាត់ទុកជា “ហ្វានស៊ីលីដរៀបចំឡើងវិញ” និងសម្រាប់តាមដាននិងគ្រប់គ្រងហ្វានស៊ីលីដរៀបចំឡើងវិញ។ រាល់ការរៀបចំហ្វានស៊ីលីដឡើងវិញត្រូវមាន ឯកសារវាយតម្លៃឥណទានត្រឹមត្រូវគ្រប់គ្រាន់ និងមានសម្មតិកម្មជាក់លាក់អំពីការទូទាត់សងទាំងស្រុង ស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា។

ប្រការ ២៧.-

ហ្វានស៊ីលីដរៀបចំឡើងវិញ អាចធ្វើបានតែចំពោះសមាគមណាដែលស្ថានភាពអាជីវកម្ម និង/ឬ ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុនៅតែមានចីរភាព ហើយគ្រឹះស្ថានរំពឹងថាសមាគមនឹងជួបប្រទះការលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និង ការទូទាត់សងក្នុងរយៈពេលបណ្តោះអាសន្នប៉ុណ្ណោះ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវពន្យល់អំពីការសម្រេចក្នុងការរៀបចំ ហ្វានស៊ីលីដឡើងវិញផ្អែកតាមប្រការ ២៨ នៃប្រកាសនេះ នូវមូលហេតុដែលគ្រឹះស្ថានចាត់ទុកសមាគមនោះ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនិងការទូទាត់សងក្នុងរយៈពេលបណ្តោះអាសន្ន។ ការរៀបចំហ្វានស៊ីលីដ ឡើងវិញមិនត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីចម្លងទុក៖

- ១. ការទទួលស្គាល់ជាហ្វានស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមកែរមិន ដូចមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៨ ដល់ ប្រការ ៥២ នៃប្រកាសនេះ
- ២. ការបង្កើនសំវិធានធនចំពោះការខាតបង់ឥណទានដែលរំពឹងទុក និង
- ៣. ការបញ្ឈប់ពីការទទួលស្គាល់ចំណូលការប្រាក់ផ្នែកលើមូលដ្ឋានបង្ក។

ប្រការ ២៨.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវកំណត់លក្ខខណ្ឌនៃហ្វានស៊ីលីដរៀបចំឡើងវិញ ដោយផ្អែកលើសមត្ថភាពទូទាត់សង របស់សមាគមតាមរយៈការព្យាករណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ថ្មីដោយមានសម្មតិកម្មត្រឹមត្រូវ និងប្រុងប្រយ័ត្ន ចំពោះស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និង/ឬ អាជីវកម្មរបស់សមាគម។ រាល់ការសម្រេចរៀបចំហ្វានស៊ីលីដឡើងវិញ គ្រឹះស្ថានត្រូវមានហេតុផលត្រឹមត្រូវ ដោយមានការពន្យល់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និង រក្សាទុកជាឯកសារ។

ប្រការ ២៩.-

ហ្វានស៊ីលីដនីមួយៗ មិនអាចធ្វើការរៀបចំឡើងវិញលើសពីមួយដងឡើយ។ ប្រសិនបើមានការរៀបចំ ឡើងវិញលើសពីមួយដង ហ្វានស៊ីលីដនោះត្រូវចាត់ថ្នាក់យ៉ាងហោចណាស់ជាហ្វានស៊ីលីដ “ក្រោមស្តង់ដារ” ។

ប្រការ ៣០.-

ក្នុងដំណើរការរៀបចំហ្វានស៊ីលីដឡើងវិញ គ្រឹះស្ថានអាចអនុញ្ញាតឲ្យពន្យារពេលសងដោយមិនត្រូវ លើសពីរយៈពេល ០៦ ខែឡើយ។ ការអនុញ្ញាតនេះត្រូវមានការវាយតម្លៃហានិភ័យឥណទានឲ្យបានហ្មត់ចត់ និងត្រឹមត្រូវ។

ប្រការ ៣១.-

ការរៀបចំហ្វាស៊ីលីតឡើងវិញ ត្រូវធ្វើឡើងដោយបុគ្គល ឬផ្នែកផ្សេងដែលមិនទទួលបានបន្ទុកក្នុងដំណើរការផ្តល់ឥណទាន។ ការអនុញ្ញាតឲ្យមានការរៀបចំហ្វាស៊ីលីតឡើងវិញត្រូវធ្វើឡើងដោយគណៈគ្រប់គ្រងដែលមានសិទ្ធិសម្រេចសមស្រប និងយ៉ាងហោចណាស់ ត្រូវមានការចូលរួមចាប់ពីគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ឡើងទៅ។

ប្រការ ៣២.-

របាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពនៃហ្វាស៊ីលីតរៀបចំឡើងវិញ ត្រូវផ្តល់ជូនគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់យ៉ាងតិចម្តងក្នុងមួយត្រីមាស ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ការអនុវត្តស្របតាមលក្ខខណ្ឌថ្មីនៃកិច្ចសន្យា និងក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យរបស់គ្រឹះស្ថាន ព្រមទាំងចាត់វិធានការកែតម្រូវសមស្រប ក្នុងករណីមានចំណុចខ្វះចន្លោះ។

ក្នុងករណីហ្វាស៊ីលីតរៀបចំឡើងវិញមានចំណុចខ្វះចន្លោះ របាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពហ្វាស៊ីលីតរៀបចំឡើងវិញនេះ ត្រូវបានផ្តល់ភ្លាមៗជូនគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់។

ប្រការ ៣៣.-

ក្រោយពីបញ្ចប់ដំណើរការរៀបចំហ្វាស៊ីលីតឡើងវិញ ហ្វាស៊ីលីតត្រូវបានរក្សាការចាត់ថ្នាក់ដែលរហូតដល់ហ្វាស៊ីលីតនោះអាចចាត់ថ្នាក់ជាមុន ស្របតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៨១ និងប្រការ ៨២ នៃប្រកាសនេះ។

**ជំពូកទី ៥
បុសហិរញ្ញប្បទាន**

ប្រការ ៣៤.-

“បុសហិរញ្ញប្បទាន” សំដៅដល់ការអនុវត្ត ឬយន្តការទាំងឡាយណាមួយរបស់គ្រឹះស្ថាន ដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការជំនួសកាតព្វកិច្ចសងបំណុលដែលមានស្រាប់ ជាមួយនឹងកាតព្វកិច្ចសងបំណុលថ្មីក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាថ្មី។

ប្រការ ៣៥.-

“បុសហិរញ្ញប្បទាន” មិនត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីប្រែក្លាយហ្វាស៊ីលីតដែលមិនល្អ ទៅជា “ហ្វាស៊ីលីតល្អជាង” ក្នុងគោលបំណងគេចវេសពីការធ្វើសំវិធានធន ឬលុបចោលហ្វាស៊ីលីតនោះទេ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវបកស្រាយជូនធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា អំពីមូលហេតុនៃការធ្វើបុសហិរញ្ញប្បទានច្រើនដង ដែលជាប្រយោជន៍ដល់សមភាគីរបស់គ្រឹះស្ថាន។ ក្នុងពេលធ្វើបុសហិរញ្ញប្បទាន គ្រឹះស្ថានត្រូវរក្សាទុករាល់ប្រវត្តិទិន្នន័យទាក់ទងនឹងហ្វាស៊ីលីតដែលបានធ្វើបុសហិរញ្ញប្បទាន និងការទូទាត់សងតាមគ្រានិងការទូទាត់សងចុងក្រោយ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវបង្ហាញថា ហ្វាស៊ីលីតដែលបានធ្វើបុសហិរញ្ញប្បទានជាបន្តបន្ទាប់នេះ ស្ថិតនៅក្រោមដំណើរការផ្តល់ឥណទានដែលច្បាស់លាស់និងរឹងមាំ និងត្រូវបានទទួលការអនុម័តពីគណៈគ្រប់គ្រងដែលមានសិទ្ធិសម្រេច។

កត្តាដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ និងរក្សាទុកជាឯកសារក្នុងការធ្វើបុសហិរញ្ញប្បទាន ត្រូវមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការផ្តល់ហ្វាស៊ីលីតដំបូងដែរ រួមមាន ១). គោលបំណងនៃការប្រើប្រាស់ឥណទាន និងប្រភពនៃការទូទាត់សងហ្វាស៊ីលីត ២). ទម្រង់ហានិភ័យបច្ចុប្បន្នរបស់សមភាគី រាប់បញ្ចូលទាំងប្រវត្តិនិងសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្នក្នុងការទូទាត់សង និង ៣). ភាពគ្រប់គ្រាន់និងលទ្ធភាពអនុវត្តបានចំពោះទ្រព្យធានាឬការធានា។

ប្រការ ៣៦.-

“ហ្វាស៊ីលីតរៀបចំឡើងវិញ” ដូចមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ២៣ ដល់ប្រការ ៣៣ នៃប្រកាសនេះ គឺជាផ្នែកមួយនៃ “បុសហិរញ្ញប្បទាន” ដែលផ្តល់ឲ្យតែក្នុងករណីសមភាគីជួបបញ្ហាលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេល

បណ្តោះអាសន្ន។ នៅពេលធ្វើបុរេហិរញ្ញប្បទានហ្វាស៊ីលីត៍ គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យមើលថាតើបុរេហិរញ្ញប្បទាន ធ្វើឡើងតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងប្រការ ២៣ ខាងលើឬទេ។ ប្រសិនបើសមស្រប ហ្វាស៊ីលីត៍នោះ ត្រូវចាត់ទុកជា “ហ្វាស៊ីលីត៍រៀបចំឡើងវិញ” និងត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ២៣ ដល់ប្រការ ៣៣ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៣៧.-

នៅពេលដែល “បុរេហិរញ្ញប្បទាន” មិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃ “ហ្វាស៊ីលីត៍ រៀបចំឡើងវិញ” “បុរេហិរញ្ញប្បទាន” នោះអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីឲ្យសមភាគីដែលពុំមានស្ថានភាពលំបាក ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍អំពីលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាឥណទានប្រសើរជាងមុន ដូចជា អត្រាការប្រាក់ល្អជាងមុន ការផ្លាស់ប្តូររវាងអត្រាការប្រាក់ថេរនិងអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល ការកាត់បន្ថយចំនួន ប្រាក់សងប្រចាំខែ ការកែប្រែរយៈពេលនៃកិច្ចសន្យា ការកើនឡើងទំហំប្រាក់កម្ចី ឬការគូបសរុបបំណុល។ បុរេហិរញ្ញប្បទានមិនត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីជំនួសពីការចាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីត៍ដែលត្រូវបានកំណត់ថាមានអ៊ុយកែរមិន។

គ្រឹះស្ថានមិនអាចធ្វើបុរេហិរញ្ញប្បទានជាមួយអតិថិជន នៅពេលដែលគ្រឹះស្ថានមានការសង្ស័យថា ការទូទាត់សងហ្វាស៊ីលីត៍ជាបុរេហិរញ្ញប្បទាន ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយកម្ចីដែលបានមកពីអ្នកផ្តល់ផ្សេងទៀត ដែលជាគ្រឹះស្ថាន ឬក៏បុគ្គលមិននៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។

ប្រការ ៣៨.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគោលនយោបាយនិងនីតិវិធីរឹងមាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលអនុម័តដោយ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ដើម្បីកំណត់ស្ថានភាពនិងលក្ខខណ្ឌនៃហ្វាស៊ីលីត៍ដែលកំណត់ថាជា “បុរេហិរញ្ញប្បទាន”។ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីនេះ ជាផ្នែកមួយនៃក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទានដែលមានចែង ក្នុងប្រការ ៥ នៃប្រកាសនេះ ក្នុងគោលដៅកំណត់អត្តសញ្ញាណ វាស់វែង តាមដាននិងត្រួតពិនិត្យហានិភ័យ ឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថាន។

ទោះស្ថិតក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ចនិងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុណាក៏ដោយ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវធ្វើបុរេហិរញ្ញប្បទាន ច្រើនជាងហ្វាស៊ីលីត៍របស់សមភាគីតែមួយក្នុងរយៈពេលខ្លី ដើម្បីធ្វើឲ្យហ្វាស៊ីលីត៍នេះជា “ហ្វាស៊ីលីត៍ល្អជាង” ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៣៥ នៃប្រកាសនេះ ឬដើម្បីគេចវេសពីការរៀបចំហ្វាស៊ីលីត៍នេះឡើងវិញ ឬចាត់ថ្នាក់ ជាហ្វាស៊ីលីត៍ដែលមានអ៊ុយកែរមិន លើកលែងតែមានហេតុផលច្បាស់លាស់ និងត្រូវកត់ត្រាដោយហ្មត់ចត់។ គ្រឹះស្ថានអាចត្រូវបានតម្រូវឲ្យពិនិត្យនិងកែតម្រូវឡើងវិញ ចំពោះការធ្វើបុរេហិរញ្ញប្បទានតាមរបៀបនេះ។

**ជំពូកទី ៦
ទ្រព្យធានា**

ប្រការ ៣៩.-

បញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤០ ដល់ ប្រការ ៤៧ នៃប្រកាសនេះ គឺដើម្បីផ្តល់ការណែនាំអំពីទ្រព្យធានាដែល ប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើសវិធានធនចំពោះហ្វាស៊ីលីត៍ដែលមានអ៊ុយកែរមិន ស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យជា ធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា។

ប្រការ ៤០.-

ទ្រព្យធានាត្រូវបានរក្សាទុកដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យឥណទាន។ ទ្រព្យធានាអាចជាទម្រង់នៃការធានា ទ្រព្យ ឬប្រភេទផ្សេងៗនៃទ្រព្យសកម្ម ជាពិសេសទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុដូចជា ដូចជា មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងសញ្ញាបណ្ណជាដើម ដែលអាចជួញដូរបានយ៉ាងងាយរហ័សនៅក្នុងទីផ្សារតាមតម្លៃសមស្រប។

ប្រការ ៤១.-

ការវាយតម្លៃប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការប៉ាន់ស្មានតម្លៃជាក់ស្តែងនៃទ្រព្យធានា។ គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគោលនយោបាយនិងនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរច្បាស់លាស់ក្នុងការកំណត់និងពិនិត្យលើតម្លៃទ្រព្យធានាណាមួយដែលដាក់ធានាចំពោះហ្វាន់ស៊ីលីពី។ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីទាំងនេះ ត្រូវមានយ៉ាងតិច ដូចខាងក្រោម៖

១. សេចក្តីបញ្ជាក់អំពីទម្រង់ផ្សេងៗគ្នានៃទ្រព្យធានា និងលក្ខខណ្ឌដែលទ្រព្យធានានោះអាចទទួលយកបានដោយគ្រឹះស្ថាន
២. វិធីសាស្ត្រ និងមធ្យោបាយដែលរៀបចំដោយគ្រឹះស្ថាន ដើម្បីវិភាគយ៉ាងហ្មត់ចត់ទៅលើគុណភាពនិងតម្លៃទ្រព្យធានានោះ មុនពេលចុះកិច្ចសន្យាហ្វាន់ស៊ីលីពីមានទ្រព្យធានា។ រាល់ទ្រព្យធានាត្រូវកំណត់អត្តសញ្ញាណឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងចងក្រងជាសំណុំឯកសារហ្វាន់ស៊ីលីពីឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវធានាថា រាល់កាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវបានបំពេញ ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិស្របច្បាប់លើទ្រព្យធានា និងអនុញ្ញាតឲ្យគ្រឹះស្ថានអាចអនុវត្តសិទ្ធិទាំងនោះបាន
៣. វិធីសាស្ត្រ និងមធ្យោបាយដែលរៀបចំឡើងដោយគ្រឹះស្ថាន ដើម្បីធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មការវាយតម្លៃទ្រព្យធានាឲ្យបានហ្មត់ចត់សម្រាប់អាយុកាលនៃហ្វាន់ស៊ីលីពី។ ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មមានសារៈសំខាន់ជាពិសេសចំពោះ ១). តម្លៃទ្រព្យធានាងាយរងការប្រែប្រួលខ្លាំងទៅតាមពេលវេលា ២). ទ្រព្យធានាហ្វាន់ស៊ីលីពីមានអនុបាតគណនាផ្សេងៗនឹងតម្លៃទ្រព្យធានាកម្រិតខ្ពស់ និង ៣). ហ្វាន់ស៊ីលីពីដែលមានអាយុកាលមធ្យមម្តង។ ការវាយតម្លៃ និងការពិនិត្យឡើងវិញលើការវាយតម្លៃទ្រព្យធានាសម្រាប់អាយុកាលនៃហ្វាន់ស៊ីលីពី ត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងពិនិត្យលើពេលវេលា បន្ទុកចំណាយ និងការលំបាកផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់ទ្រព្យធានានោះ និង
៤. ការពិនិត្យឡើងវិញជាទៀងទាត់នូវលទ្ធភាពទទួលបានការទូទាត់សងពីការលក់ទ្រព្យធានាក្នុងអាយុកាលនៃហ្វាន់ស៊ីលីពី។

ប្រការ ៤២.-

ទ្រព្យសកម្មដែលទទួលយកជាទ្រព្យធានាត្រូវបានវាយតម្លៃតាមតម្លៃជាក់ស្តែង ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យជាធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា។

ប្រការ ៤៣.-

មុនពេលចុះកិច្ចសន្យាហ្វាន់ស៊ីលីពីមានទ្រព្យធានា គ្រឹះស្ថានត្រូវវិភាគគុណភាព និងតម្លៃទ្រព្យធានាឲ្យបានហ្មត់ចត់ ព្រមទាំងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់តាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិលើទ្រព្យធានា ដើម្បីទូទាត់សងគ្រប់ចំនួនតាមកិច្ចសន្យា ក្នុងករណីសមភាគីខកខានមិនបានបំពេញតាមកិច្ចសន្យា។

ប្រការ ៤៤.-

ក្នុងការកំណត់តម្លៃជាក់ស្តែងនៃទ្រព្យធានា គ្រឹះស្ថានត្រូវផ្អែកលើអ្នកវាយតម្លៃទ្រព្យធានាផ្ទៃក្នុង និង/ឬខាងក្រៅ ដែលមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់។ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងប្រការ ៤១ នៃប្រកាសនេះ ត្រូវបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់អំពីលក្ខខណ្ឌនៃការវាយតម្លៃទ្រព្យធានានោះ។

ប្រការ ៤៥.-

អ្នកវាយតម្លៃផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅរបស់គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់និងបទពិសោធន៍វិជ្ជាជីវៈក្នុងការវាយតម្លៃទ្រព្យធានា។ គ្រឹះស្ថានត្រូវជ្រើសរើសអ្នកវាយតម្លៃខាងក្រៅ ពីបញ្ជីឈ្មោះក្រុមហ៊ុនវាយតម្លៃដែលទទួលស្គាល់ពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។

2
58

ប្រការ ៤៦.-

រយៈពេលសម្រាប់លក់ទ្រព្យធានាគឺជាកត្តាសំខាន់នៅពេលវាយតម្លៃទ្រព្យធានាលើហ្វាន់ស៊ីលីដ។ ជាទូទៅ រយៈពេល ១២ ខែ ជារយៈពេលសមស្រប លើកលែងតែកាលៈទេសៈពិសេស ដែលទាមទាររយៈពេល វែងជាងនេះ។ ក្នុងករណីរយៈពេលវែងជាង ១២ ខែ គ្រឹះស្ថានត្រូវជ្រើសរើសយករយៈពេលវែងបំផុតសម្រាប់ កំណត់តម្លៃជាក់ស្តែង។

ប្រការ ៤៧.-

ក្នុងករណី “តម្លៃជាក់ស្តែង” នៃទ្រព្យធានាត្រូវបានកំណត់ដោយផ្អែកលើតម្លៃទីផ្សារអាចជឿជាក់បាន គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យលើការកំណត់យកទីផ្សារសមស្រប សន្ទនីយភាពនៃទ្រព្យធានាក្នុងទីផ្សារនោះ រយៈពេលលក់ ចំណាយផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់ និងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដែលអាចកើតឡើងពីការលក់ទៅលើតម្លៃទីផ្សារ។

ជំពូកទី ៧

ការទទួលស្គាល់ និងការវាស់វែង ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន

ប្រការ ៤៨.-

ការទទួលស្គាល់ និងការវាស់វែងសមស្របចំពោះហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន ជាធាតុដ៏សំខាន់ ក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយធ្វើសវិធានធនរបស់គ្រឹះស្ថាន ហើយជាពិសេសសម្រាប់វាយតម្លៃលើភាព គ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុន។

បញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៩ ដល់ ប្រការ ៧១ នៃប្រកាសនេះ គឺជាការណែនាំអប្បបរមាសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន និងការវាស់វែងសវិធានធនតាមស្តង់ដារគណនេយ្យជាធរមាន។

ប្រការ ៤៩.-

វិសាលភាពនៃហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន ត្រូវគិតបញ្ចូលទ្រព្យសកម្មទាំងអស់ដែលមានទាំង នៅក្នុងនិងក្រៅតារាងតុល្យការ។ ក្នុងការទទួលស្គាល់ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន គ្រឹះស្ថានមិនត្រឹមតែ កំណត់ចំពោះការផ្តល់កម្ចីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវគិតបញ្ចូលហ្វាន់ស៊ីលីដផ្សេងទៀតដែលនាំឲ្យមានហានិភ័យ ឥណទានជាមួយសមភាគីផងដែរ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវទទួលស្គាល់ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានអ៊ីមតែរមិន ស្របតាម គោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវកំណត់ដោយស្តង់ដារគណនេយ្យជាធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា។

ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលត្រូវទទួលស្គាល់ថាមានអ៊ីមតែរមិន នៅពេលដែលមានការសង្ស័យថាទឹកប្រាក់ ជំពាក់សរុប រួមទាំងការប្រាក់ និងទឹកប្រាក់ផ្សេងៗទៀត មិនត្រូវបានទូទាត់សងទាន់ពេលវេលា ដោយមិនគិត ពីរយៈពេលហួសកាលកំណត់ ៩០ ថ្ងៃ (៦០ ថ្ងៃ សម្រាប់ហ្វាន់ស៊ីលីដរយៈពេលខ្លី) ឬច្រើនជាង។ ហ្វាន់ស៊ីលីដ ក៏ត្រូវទទួលស្គាល់ថាមានអ៊ីមតែរមិនដែរ ទោះបីជាទំហំនៃការបាត់បង់ទាំងអស់មិនអាចកំណត់បានច្បាស់លាស់ ក៏ដោយ។

កត្តាមួយចំនួនដែលនាំឲ្យមានការសង្ស័យ និងតម្រូវឲ្យចាត់ថ្នាក់សមតុល្យហ្វាន់ស៊ីលីដជាក់សល់ថាមាន អ៊ីមតែរមិន មានដូចខាងក្រោម៖

- ១. ហ្វាន់ស៊ីលីដដែលមានការទូទាត់សងប្រចាំខែ ឬតិចជាង និងហួសកាលកំណត់ ៩០ ថ្ងៃ (៦០ ថ្ងៃ សម្រាប់ហ្វាន់ស៊ីលីដរយៈពេលខ្លី) ដោយមិនមានការធានាត្រឹមត្រូវនិងគ្រប់គ្រាន់
- ២. សមភាគីដែលទទួលបានហ្វាន់ស៊ីលីដ ប្រឈមនឹងការបរាជ័យ ឬនីតិវិធីរ៉ាប់រង លើកលែងតែ ហ្វាន់ស៊ីលីដមានការធានាត្រឹមត្រូវនិងគ្រប់គ្រាន់ ឬ
- ៣. ការលុបចោលផ្នែកខ្លះនៃហ្វាន់ស៊ីលីដ ទោះបីក្នុងហេតុផលណាក៏ដោយ។

កត្តាដទៃទៀតដែលអាចបញ្ជាក់ពីអ៊ីមតែរមិននៃហ្វានស៊ីលីដី មានដូចខាងក្រោម៖

១. ការលំបាកធ្ងន់ធ្ងរផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់សមភាគី
២. ការអនុគ្រោះដែលគ្រឹះស្ថានផ្តល់ទៅឲ្យសមភាគីនៅពេលសមភាគីជួបការលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬ
៣. ព័ត៌មានឬទិន្នន័យណាមួយបញ្ជាក់ថាមានការចុះនៃលំហូរសាច់ប្រាក់រំពឹងទុកដែលនឹងប្រមូលបានពីសមភាគី និងការផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក និងសកល ដែលជះឥទ្ធិពលដល់លំហូរសាច់ប្រាក់រំពឹងទុកនោះ។

ការទូទាត់សងតាមគ្រានីមួយៗត្រូវធ្វើឡើងឲ្យបានគ្រប់ចំនួន។ សម្រាប់ការគណនាហ្វានស៊ីលីដីសងយឺត ការទូទាត់សងតែមួយចំណែកនៃការសងតាមគ្រា ត្រូវចាត់ទុកថាជាការសងយឺត។

នៅពេលដែលការទូទាត់សងត្រូវបានកំណត់ក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ ឬវែងជាងនេះ ហ្វានស៊ីលីដីត្រូវបានចាត់ថាមានអ៊ីមតែរមិន ក្នុងករណីដែលមានការខកខានទូទាត់សង លើកលែងតែគ្រឹះស្ថានអាចបង្ហាញថាហ្វានស៊ីលីដីមិនមានភាពទន់ខ្សោយណាមួយដែលនាំឲ្យមានការចាត់ថ្នាក់ក្រោមស្តង់ដារ ឬអន់ជាងនេះ។ ការខកខានទូទាត់សងត្រូវគិតចាប់ពី ០៥ ថ្ងៃធ្វើការបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទូទាត់សង។

ឥណទានវិបារម្ភ និងហ្វានស៊ីលីដីអាចប្រើប្រាស់ឡើងវិញ (Revolving Facilities) ផ្សេងៗទៀតដែលបន្តមានសមតុល្យលើសកម្រិតអនុម័ត ក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ (៦០ ថ្ងៃ សម្រាប់ហ្វានស៊ីលីដីរយៈពេលខ្លី) ឬលើសពីនេះបន្តបន្ទាប់គ្នា ត្រូវចាត់ទុកជាហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមតែរមិន។ ហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមតែរមិនត្រូវគិតលើសមតុល្យសរុបដក់សល់នៃហ្វានស៊ីលីដីនោះ។

ការសន្យាផ្តល់ឥណទាន (Loan commitment facilities) ដែលមិនអាចកែប្រែបាន (Irrevocable) ត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាមានអ៊ីមតែរមិន នៅពេលដែលសមត្ថភាពទូទាត់សង (Creditworthiness) របស់សមភាគីចុះ ដែលនាំឲ្យមានការសង្ស័យអំពីលទ្ធភាពទូទាត់សងប្រាក់គ្រប់ចំនួន និងទាន់ពេលវេលាចំពោះការប្រើប្រាស់ឥណទាន និង/ឬ ការទូទាត់ការប្រាក់ ឬសោហ៊ុយផ្សេងៗ។

ហ្វានស៊ីលីដីផ្សេងទៀតនៃខ្ទង់ក្រៅតារាងតុល្យការ ក៏ត្រូវអនុវត្តតាមប្រកាសនេះដែរ។ ហ្វានស៊ីលីដីដែលមានលក្ខណៈជំនួសឥណទាន (Direct credit substitutes) ដូចជា ការធានា និងលិខិតឥណទាន ដែលជាទូទៅនឹងក្លាយជាខ្ទង់ក្នុងតារាងតុល្យការនៅពេលប្រើប្រាស់។ គ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់ថ្នាក់ហ្វានស៊ីលីដីថាមានអ៊ីមតែរមិនក្នុងករណីគ្រឹះស្ថានមានហេតុផលច្បាស់លាស់ថា ឧបករណ៍ខាងលើនេះ នឹងត្រូវប្រើប្រាស់ដោយសមភាគីនាពេលអនាគតក្នុងកាលៈទេសៈ ដែលគ្រឹះស្ថានជឿជាក់ថាមិនអាចប្រមូលមកវិញគ្រប់ចំនួនបានទាន់ពេលវេលាចំពោះទឹកប្រាក់ដែលគ្រឹះស្ថាននឹងត្រូវទូទាត់សងជំនួស។

ហានិភ័យនៃការខាតបង់ ក៏អាចកើតឡើងពីហ្វានស៊ីលីដីផ្សេងៗទៀតក្នុងខ្ទង់ក្រៅតារាងតុល្យការដែរ ដូចជា ប្រតិបត្តិការនិស្សន្ទ ជាពិសេសនៅពេលដែលចំណាត់ថ្នាក់ឥណទានរបស់សមភាគីធ្លាក់ចុះ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់ថ្នាក់ហ្វានស៊ីលីដីនេះថាមានអ៊ីមតែរមិន នៅពេលមានការសង្ស័យថា មិនអាចទទួលបានលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលដល់ ឬនឹងដល់ពេលទូទាត់សងគ្រប់ចំនួន និងទាន់ពេលវេលាពីសមភាគី។

ប្រការ ៥០.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវធានាថា ការទទួលស្គាល់ និងការវាស់វែងហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមតែរមិន គោរពតាមគោលការណ៍និងលក្ខខណ្ឌត្រូវកំណត់ដោយស្តង់ដារគណនេយ្យជាធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា។

ការវាស់វែងហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមតែរមិន ដែលអនុវត្តតាមវិធីសាស្ត្ររំលស់ថ្លៃដើម ត្រូវធ្វើឡើងជាលើកដំបូងតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីដីទោល” លើកលែងតែចំពោះហ្វានស៊ីលីដីដែលមានចរិតលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា និងស្ថិតនៅក្រោមកម្រិតកំណត់ជាសារវន្ត ត្រូវវាយតម្លៃជាក្រុម។ ហ្វានស៊ីលីដីដែលត្រូវ

បានវាយតម្លៃជាក្រុម និងស្ថិតនៅក្រោមកម្រិតកំណត់ជាសារវន្ត មានដូចជា ប័ណ្ណឥណទាន ឥណទាន សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់តូចៗ រួមទាំងឥណទានយានយន្ត ជាដើម។

ក្នុងការវាយតម្លៃលើហ្វានស៊ីលីធីដែលមានអ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីធីក្រុម” គ្រឹះស្ថានត្រូវ បែងចែកសំណុំហ្វានស៊ីលីធីជាក្រុមៗតាមការចាំបាច់ ដើម្បីប្រមូលផ្តុំហ្វានស៊ីលីធីដែលមានចរិតលក្ខណៈ និង មានហានិភ័យឥណទានប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ដូចជា ប្រភេទហ្វានស៊ីលីធី ប្រភេទសមភាគី ស្ថានភាពហួស កាលកំណត់ ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទាន ប្រភេទទ្រព្យធានា និងស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ។ ការវាស់វែង ហ្វានស៊ីលីធីដែលមានអ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាម ត្រូវធ្វើឡើងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ទៅតាមប្រភេទក្រុមនីមួយៗ។

នៅពេលដែលសមភាគីមួយមានហ្វានស៊ីលីធីច្រើន ដោយក្នុងនោះ ហ្វានស៊ីលីធីមួយមានទំហំលើសពីកម្រិត កំណត់ជាសារវន្ត និងត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាមានអ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាម ឬផលបូកសរុបនៃហ្វានស៊ីលីធីដែលមានអ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាម លើសកម្រិតកំណត់ជាសារវន្ត ការវាស់វែងលើហ្វានស៊ីលីធីទាំងនោះត្រូវធ្វើឡើងតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីធីទោល” ទោះបីជាហ្វានស៊ីលីធីផ្សេងទៀតដែលផ្តល់ទៅឲ្យសមភាគីនោះស្ថិតនៅក្រោមកម្រិតកំណត់ជាសារវន្តក៏ដោយ។

ប្រការ ៥១.-

ហ្វានស៊ីលីធីទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានវាយតម្លៃតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីធីទោល” ដូចមានចែងក្នុង ប្រការ ៥០ នៃប្រកាសនេះ បានបង្ហាញថាមានអ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាម និងមិនត្រូវបានធ្វើសំវិធានធនលើហ្វានស៊ីលីធីទោល នឹងត្រូវដាក់បញ្ចូលគ្នាទៅក្នុងក្រុមហ្វានស៊ីលីធីដែលមានចរិតលក្ខណៈហានិភ័យស្រដៀងគ្នា ដើម្បីវាយតម្លៃជា លើកទីពីរ តាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីធីក្រុម” ដោយអនុវត្តវិធីសាស្ត្រដូចទៅនឹងក្រុមហ្វានស៊ីលីធីដែលស្ថិតក្រោម កម្រិតកំណត់។ ការដាក់បញ្ចូលជាក្រុមនេះ ត្រូវតែកែសម្រួលឲ្យសមស្របតាមទំហំ និងប្រភេទនៃហ្វានស៊ីលីធី ដែលត្រូវបានវាយតម្លៃ។ ហ្វានស៊ីលីធីដែលមានទឹកប្រាក់ខ្ពស់លើសលប់ និងពិសេសជាងគេ អាចត្រូវលើកលែង ពីការវាយតម្លៃក្នុងដំណាក់កាលទីពីរ ប៉ុន្តែការលើកលែងនេះ អនុវត្តចំពោះតែហ្វានស៊ីលីធីពិសេសដែលមាន ចំនួនតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។

ប្រការ ៥២.-

អ៊ុយនីតេរីយ៉ាតាមនៃហ្វានស៊ីលីធីទោល ឬហ្វានស៊ីលីធីក្រុមស្រដៀងគ្នា ដែលអនុវត្តតាមវិធីសាស្ត្ររំលស់ថ្លៃដើម ត្រូវបានគណនាតាមវិធីសាស្ត្រ “ការខាតបង់ឥណទានរំពឹងទុក” (Expected Credit Losses - ECL) ដែលជា ការប៉ាន់ស្មានការខាតបង់ឥណទានឡើងតាមប្រូបាប៊ីលីតេ (កង្វះសាច់ប្រាក់គិតក្នុងតម្លៃបច្ចុប្បន្ន - Present value of all cash shortfalls) សម្រាប់រយៈពេលទាំងស្រុងនៃកិច្ចសន្យាហ្វានស៊ីលីធី។ កង្វះសាច់ប្រាក់ត្រូវបានគណនា ដោយយកលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលត្រូវទទួលបានដោយគ្រឹះស្ថានទៅតាមកិច្ចសន្យា ដក លំហូរសាច់ប្រាក់ ដែលគ្រឹះស្ថានរំពឹងថានឹងទទួលបាន។ ប្រសិនបើនៅកាលបរិច្ឆេទរាយការណ៍ ហានិភ័យឥណទាននៃ ហ្វានស៊ីលីធីមិនមានការកើនឡើងខ្លាំងធៀបនឹងកាលបរិច្ឆេទទទួលស្គាល់ដំបូង គ្រឹះស្ថានត្រូវធ្វើសំវិធានធន ចំពោះហ្វានស៊ីលីធីក្នុងចំនួនស្មើនឹងការខាតបង់ឥណទានរំពឹងទុករយៈពេល ១២ ខែ ប៉ុណ្ណោះ។ លក្ខខណ្ឌលម្អិត នៃការគណនាការខាតបង់ឥណទានរំពឹងទុកត្រូវផ្អែកលើគោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវកំណត់ដោយ ស្តង់ដារគណនេយ្យជាធរមាននៃប្រទេសកម្ពុជា។

ប្រការ ៥៣.-

ចំពោះ ឥណទានស៊ីនឌីខេត (Syndicated loans) គ្រឹះស្ថាននីមួយៗដែលចូលរួមផ្តល់ឥណទានត្រូវ ទទួលខុសត្រូវរក្សាព័ត៌មានឥណទានរបស់សមភាគីឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីវាយតម្លៃ និងធ្វើសំវិធានធនទៅ លើចំណែកនៃឥណទានស៊ីនឌីខេតរបស់ខ្លួន។ គ្រឹះស្ថានដឹកនាំត្រូវចែករំលែកព័ត៌មានឥណទានរបស់សមភាគី ដែលធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មក្នុងក្រោយដល់គ្រប់គ្រឹះស្ថានចូលរួមទាំងអស់។ នៅពេលដែលមានព័ត៌មានគួរឲ្យ

ការធ្វើសវិធានធន សម្រាប់ទប់ទល់នឹងការខាតបង់វិវិធីទុក ដែលអាចកើតចេញពីសំណុំឥណទាន ដោយ គិតបញ្ចូលកត្តាទាំងអស់ដែលបង្ហាញពីភាពថយចុះសមត្ថភាពរបស់គ្រឹះស្ថាន ក្នុងការប្រមូលប្រាក់ដែលផល កាលកំណត់សងពីសមភាគី។

ក្នុងការទទួលស្គាល់និងការវាស់វែងហ្វាស៊ីលីតធីដែលមានអ៊ីមតែរមិន គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យឥណទាន ឡើងវិញទៅលើហ្វាស៊ីលីតធីទាំងអស់ រួមទាំងហ្វាស៊ីលីតធីដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជា “ធម្មតា” និង “ឃ្លាំមើល”។

ប្រការ ៥៧.-

ផ្នែកទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនិងនីតិវិធីនៃការចាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតធីដែលមាន អ៊ីមតែរមិនរបស់គ្រឹះស្ថាន ត្រូវមានបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាពនិងទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវ។ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីទាំងនេះ ត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញតាមគ្រាជាប្រចាំ ដោយសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង ក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម ហើយលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្ម ត្រូវរាយការណ៍ទៅក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនិងគណៈគ្រប់គ្រង ជាន់ខ្ពស់។ គ្រឹះស្ថានត្រូវរក្សាទុកនូវរាល់ចំណុចខ្វះខាតដែលបានរកឃើញ ដោយបុគ្គលិកទទួលបន្ទុក ផ្នែកឥណទាន ឬដោយបុគ្គលិកទទួលបន្ទុកអនុវត្តគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីនេះ ឬដោយសវនករផ្ទៃក្នុង ឬ ក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម។

ប្រការ ៥៨.-

ការទទួលស្គាល់ និងការវាស់វែងអ៊ីមតែរមិននៃហ្វាស៊ីលីតធី មិនពឹងផ្អែកលើរូបមន្ត និងវិធាននានាទេ តែត្រូវឲ្យគណៈគ្រប់គ្រងធ្វើការវិនិច្ឆ័យផ្អែកលើបទពិសោធន៍ផ្នែកឥណទាន។ វិសាលភាពនៃការសម្រេចជា ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់គណៈគ្រប់គ្រងក្នុងការវាយតម្លៃអ៊ីមតែរមិននៃហ្វាស៊ីលីតធី ត្រូវមានកំណត់ដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ហើយដំណើរការវិនិច្ឆ័យត្រូវកត់ត្រា និងមានឯកសារគ្រប់គ្រាន់ដែលមានលក្ខណៈងាយយល់។ គ្រឹះស្ថានត្រូវ បង្ហាញថាការវិនិច្ឆ័យនេះនឹងមិននាំឱ្យមានការរាយការណ៍ខុសជាប្រព័ន្ធចំពោះការប៉ាន់ស្មានអ៊ីមតែរមិននៃ ហ្វាស៊ីលីតធីនិងការធ្វើសវិធានធន។ ការវិនិច្ឆ័យត្រូវផ្អែកលើសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នៅគ្រប់កាលៈទេសៈពាក់ព័ន្ធ និងធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។ ការវិនិច្ឆ័យនេះអាចមានសារៈសំខាន់៖

១. សម្រាប់កំណត់រយៈពេលសមស្របដែលអាចអនុញ្ញាតឲ្យឥណទានទិន្នន័យអំពីប្រវត្តិហ្វាស៊ីលីតធី ខាតបង់។ ដើម្បីកំណត់ពីទិន្នន័យជាមធ្យមនៃហ្វាស៊ីលីតធីបាត់បង់ដែលធ្លាប់កើតមានសម្រាប់ ក្រុមហ្វាស៊ីលីតធីណាមួយ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវកំណត់យករយៈពេលថេរឡើយ។ ក្នុងអំឡុងពេល សេដ្ឋកិច្ចមានស្ថិរភាព គ្រឹះស្ថានអាចប្រើប្រាស់ទិន្នន័យអំពីប្រវត្តិហ្វាស៊ីលីតធីខាតបង់រយៈពេលវែង (លើសពី ០៥ ឆ្នាំ) ចំណែកក្នុងអំឡុងពេលសេដ្ឋកិច្ចមានការប្រែប្រួលខ្លាំង គ្រឹះស្ថានអាច ប្រើប្រាស់ទិន្នន័យរយៈពេលខ្លីជាងនេះ ឬ
២. សម្រាប់ករណីដែលគ្រឹះស្ថានមិនមានទិន្នន័យអំពីប្រវត្តិហ្វាស៊ីលីតធីខាតបង់គ្រប់គ្រាន់ ឬទិន្នន័យ ទាំងនោះមិនអាចឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនាពេលបច្ចុប្បន្នបាន។

ប្រការ ៥៩.-

ការកែសម្រួលទៅលើទិន្នន័យនិងបទពិសោធន៍នៃប្រវត្តិហ្វាស៊ីលីតធីខាតបង់ ត្រូវមានចំណុចយ៉ាងតិច ដូចខាងក្រោម៖

១. ការប្រែប្រួលទៅលើកម្រិតនិងនិរន្តរភាពនៃក្រាហ្វិកនិងទំហំនៃហ្វាស៊ីលីតធីដែលមានអ៊ីមតែរមិន
២. ការប្រែប្រួលទៅលើការបែងចែក និងការប្រមូលផ្តុំឥណទាន
៣. ការកែប្រែគោលនយោបាយនិងនីតិវិធីឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថាន
៤. ការប្រែប្រួលការរៀបចំហ្វាស៊ីលីតធីឡើងវិញ

- ៥. ការប្រែប្រួលបទពិសោធន៍ និងសមត្ថភាពរបស់គណៈគ្រប់គ្រងរបស់គ្រឹះស្ថានក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន និងក្នុងការប្រមូលព័ត៌មានទិន្នន័យទីប្រាក់ដែលប្លង់សកលកំណត់សង និង
- ៦. ការប្រែប្រួលស្ថានភាព និងនិន្នាការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកនិងសកល ទាំងបច្ចុប្បន្ន និងវិធានទុក។

ប្រការ ៦០.-

នៅពេលគ្រឹះស្ថានផ្តល់ហ្វាស៊ីលីត៍ច្រើនទៅឲ្យសមភាគីតែមួយ ឬក្រុមសម្ព័ន្ធសមភាគី គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគោលនយោបាយនិងនីតិវិធី ដើម្បីធានាថា ប្រសិនបើហ្វាស៊ីលីត៍ណាមួយត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាមានអ៊ីមភែរមិនគ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីត៍ដទៃទៀតជាហ្វាស៊ីលីត៍ដែលមានអ៊ីមភែរមិនដូចគ្នា លើកលែងតែក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

- ១. ហ្វាស៊ីលីត៍ផ្សេងៗ មិនត្រូវបានធានាដោយទ្រព្យធានារួម និងមិនមានការធានាទៅវិញទៅមករវាងសមភាគីសម្ព័ន្ធភាគី ឬ
- ២. ហ្វាស៊ីលីត៍ដែលមានទ្រព្យធានារួម និង/ឬ ការធានាទៅវិញទៅមក ម៉ឺន្ត សមភាគី ឬសមភាគីសម្ព័ន្ធភាគីមានការធានាគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការប្រមូលគ្រប់ចំនួននូវការទូទាត់សងដែលដល់កាលកំណត់ រួមមាន ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងបំណុលផ្សេងៗ ទាំងចំពោះហ្វាស៊ីលីត៍មាន និងមិនមានអ៊ីមភែរមិន។

ប្រការ ៦១.-

ជាផ្នែកមួយនៃការវាស់វែងកម្រិតអ៊ីមភែរមិននៃហ្វាស៊ីលីត៍ គ្រឹះស្ថានត្រូវមានគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីដើម្បីធានាបាននូវភាពជឿទុកចិត្តបាន សង្គតិភាព និងភាពប្រុងប្រយ័ត្ន ចំពោះការប៉ាន់ស្មានការទូទាត់នាពេលអនាគតលើប្រាក់ដើមនិងការប្រាក់ ដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងការកំណត់កម្រិតអ៊ីមភែរមិននៃហ្វាស៊ីលីត៍។

ប្រការ ៦២.-

គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវប្រើទ្រព្យធានាធ្វើជាហេតុផលជំនួសកង្វះព័ត៌មានរបស់សមភាគី ឬកង្វះការវិភាគរបស់គ្រឹះស្ថាន ក្នុងការតាមដានជាប្រចាំអំពីការបំពេញកាតព្វកិច្ចស្របតាមកិច្ចសន្យារបស់សមភាគី។ លើសពីនេះ គ្រឹះស្ថានក៏មិនត្រូវប្រើទ្រព្យធានាធ្វើជាហេតុផលជំនួសការវិភាគរបស់គ្រឹះស្ថាន ក្នុងការវាយតម្លៃជាប្រចាំនូវកម្រិតអ៊ីមភែរមិននៃហ្វាស៊ីលីត៍ និងតម្រូវការធ្វើសំវិធានធនលើអ៊ីមភែរមិន។

ប្រការ ៦៣.-

ក្នុងការវាយតម្លៃអ៊ីមភែរមិននៃហ្វាស៊ីលីត៍ គ្រឹះស្ថានត្រូវពិនិត្យទាំងកត្តាខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ដែលអាចបង្ហាញពីការថយចុះលទ្ធភាព ឬគ្មានលទ្ធភាពប្រមូលការទូទាត់សង ដែលដល់កាលកំណត់តាមកិច្ចសន្យារបស់សមភាគី។ កត្តាទាំងនេះ រួមមាន៖

- ១. ការថយចុះលទ្ធភាពទូទាត់សងរបស់សមភាគី ដែលត្រូវធ្វើសំវិធានធនតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីត៍ទោល” ឬ របស់ក្រុមសមភាគីដែលត្រូវធ្វើសំវិធានធនតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីត៍ក្រុម”
- ២. ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកដែលអាចមានផលប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពសងរបស់សមភាគី
- ៣. ព័ត៌មានទាំងឡាយណាដែលទាក់ទងនឹងបម្រែបម្រួលសំខាន់ៗក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិ ដែលមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់ស្ថានភាពក្នុងស្រុក និងលទ្ធភាពសងរបស់សមភាគី។ បម្រែបម្រួលទាំងនេះរួមមាន ការផ្លាស់ប្តូរនៃបរិស្ថានបច្ចេកវិទ្យា សេដ្ឋកិច្ច ទីផ្សារ ច្បាប់ និងសង្គម
- ៤. សុចនាករហានិភ័យប្រទេសដែលអាចមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើស្ថានភាពរបស់សមភាគី។

2/18

ប្រការ ៦៤.-

ការវាយតម្លៃអ៊ីមតែរមិននៃហ្វាស៊ីលីតឺ ត្រូវអនុវត្តឱ្យមានសង្គតិភាពតាមគ្រានីមួយៗ។ រាល់ការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ និងនីតិវិធី ត្រូវកែសម្រួល និងអនុម័តដោយគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ និងក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។

ប្រការ ៦៥.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវកំណត់កម្រិតនៃការធ្វើសំវិធានធនដោយប្រុងប្រយ័ត្នដើម្បីរ៉ាប់រងការខាតបង់ដែលអាចបណ្តាលមកពីហានិភ័យឥណទាន។ ការខាតបង់នេះ រាប់បញ្ចូលទាំងការខាតបង់ដែលមានរួចហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ ឬចាត់ថ្នាក់ក្នុងហ្វាស៊ីលីតឺទោល ឬហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម។ ការអនុវត្តនេះមានសារៈសំខាន់នៅពេលមានស្ថានភាពឥណទានមិនល្អកើតឡើង ប៉ុន្តែមិនបានរាយការណ៍នៅពេលធ្វើការវាយតម្លៃ ឬនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

ជំពូកទី ៨

ការធ្វើសំវិធានធនតាមស្តង់ដារគណនេយ្យ

ប្រការ ៦៦.-

នៅពេលហ្វាស៊ីលីតឺត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាមានអ៊ីមតែរមិន ទោះជាតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ឬ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម” គ្រឹះស្ថានត្រូវបង្កើនសំវិធានធនជាក់លាក់ ដើម្បីរ៉ាប់រងកង្វះលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលអាចកើតមាននៅពេលដល់កាលកំណត់សងតាមកិច្ចសន្យា។ ការបង្កើនសំវិធានធននេះត្រូវរួមបញ្ចូលសោហ៊ុយ និងចំណាយផ្សេងៗដែលកើតមាន ដើម្បីទទួលបានលំហូរសាច់ប្រាក់មកវិញ។ ការធ្វើសំវិធានធនជាក់លាក់ត្រូវបានរាយការណ៍តាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ឬ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម” ប្រសិនបើការវាស់វែងអ៊ីមតែរមិននៃហ្វាស៊ីលីតឺ ត្រូវបានវាយតម្លៃដោយផ្អែកតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ឬ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម” រៀងគ្នា។

ប្រការ ៦៧.-

នៅពេលគណនាសំវិធានធនជាក់លាក់សម្រាប់ហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានអ៊ីមតែរមិន គ្រឹះស្ថានត្រូវវាយតម្លៃដោយផ្អែកលើលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល”។ ហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា និងស្ថិតក្រោមកម្រិតកំណត់ជាសារវន្ត ត្រូវបានបញ្ចូលគ្នានិងវាយតម្លៃតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម” ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៥០ នៃប្រកាសនេះ។

ជាផ្នែកមួយនៃការពិនិត្យឥណទានឡើងវិញ គ្រឹះស្ថានត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់អំពីទំហំហ្វាស៊ីលីតឺដែលត្រូវយកមកវាយតម្លៃតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ដើម្បីចែកឱ្យដាច់ថាហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានតម្លៃក្រោមកម្រិតកំណត់ អាចត្រូវបានចាត់ក្នុងក្រុមដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែល ក្នុងគោលបំណងវាយតម្លៃអ៊ីមតែរមិននៃហ្វាស៊ីលីតឺ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវធានាថា រាល់ហ្វាស៊ីលីតឺទាំងអស់ក្នុងសំណុំឥណទានត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ឬ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម”។

ការធ្វើសំវិធានធនជាក់លាក់បន្ថែមត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើការវាយតម្លៃបន្ថែមតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺក្រុម” ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៥១ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៦៨.-

ការធ្វើសំវិធានធន ហ្វាស៊ីលីតឺដែលមានអ៊ីមតែរមិន ដែលធ្វើឡើងតាមលក្ខណៈ “ហ្វាស៊ីលីតឺទោល” ត្រូវផ្អែកលើការប៉ាន់ស្មានសមហេតុផលនិងមានឯកសារគ្រប់គ្រាន់ អំពីតម្លៃបច្ចុប្បន្ននៃហ្វាស៊ីលីតឺ និងការទូទាត់នាពេលអនាគតនៃប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងលំហូរសាច់ប្រាក់ផ្សេងៗទៀត ដែលគ្រឹះស្ថានរំពឹងថានឹង

ទទួលបានពីហ្វានស៊ីលីពីនោះ។ ហ្វានស៊ីលីពីនេះ ត្រូវបានវាយតម្លៃតាមវិធីសាស្ត្រដែលមានលក្ខណៈច្រើនល្បឿន ដូចជាការប្រើប្រាស់ម៉ូដែល និងបច្ចេកទេសស្ថិតិផ្សេងៗទៀត។

ប្រការ ៦៩.-

ការធ្វើសំវិធានធនហ្វានស៊ីលីពីដែលមានអ៊ីមតែរមិនតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីពីក្រុម” ត្រូវផ្អែកលើ បទពិសោធន៍នៃប្រវត្តិខាតបង់ហ្វានស៊ីលីពីរបស់គ្រឹះស្ថាន ដែលត្រូវកែសម្រួលដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៥៩ នៃ ប្រកាសនេះ ឲ្យបានសមស្របតាមស្ថានភាព លក្ខខណ្ឌនានាពេលបច្ចុប្បន្ន និងកត្តាផ្សេងទៀត ដែលអាចមាន ឥទ្ធិពលលើការទូទាត់សងហ្វានស៊ីលីពីក្នុងសំណុំឥណទាន។ ការធ្វើសំវិធានធនតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីពីក្រុម” ត្រូវប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសច្រើនល្បឿន ដែលអាចជួយដល់ការប៉ាន់ស្មានអ៊ីមតែរមិននៃហ្វានស៊ីលីពីកាន់តែ ច្បាស់លាស់។

គ្រឹះស្ថានត្រូវរក្សាឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់នូវទិន្នន័យនៃប្រវត្តិខាតបង់ហ្វានស៊ីលីពីសម្រាប់រយៈពេលមួយរដ្ឋ ឥណទាន ដើម្បីប៉ាន់ស្មានទំហំអ៊ីមតែរមិននៃហ្វានស៊ីលីពីឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងអាចទុកចិត្តបានក្នុងការកំណត់ទំហំ សំវិធានធនតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីពីក្រុម” សម្រាប់ក្រុមនីមួយៗនៃហ្វានស៊ីលីពីដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា។

ប្រការ ៧០.-

ការធ្វើសំវិធានធន ក៏ត្រូវផ្អែកលើការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយបទពិសោធន៍ផ្នែកឥណទាន ស្របតាម លក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៥៨ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៧១.-

ដើម្បីកំណត់កម្រិតសមស្របនៃការធ្វើសំវិធានធនតាមលក្ខណៈ “ហ្វានស៊ីលីពីក្រុម” គ្រឹះស្ថានត្រូវ បែងចែកសំណុំហ្វានស៊ីលីពីទៅជាប្រភេទតាមការចាំបាច់ ទៅតាមចរិតលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា ដូចជា ប្រភេទហ្វានស៊ីលីពី ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យ ឥណទាន ស្ថានភាពហួសកាលកំណត់សង ប្រភេទអតិថិជន និងប្រភេទទ្រព្យធានា ជាដើម។

ជំពូកទី ៩

ការធ្វើសំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិ

ប្រការ ៧២.-

ការធ្វើសំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៧២ ដល់ប្រការ ៧៣ នៃប្រកាសនេះ ត្រូវ ចាត់ទុកជាកម្រិតគោលនៃសំវិធានធន ដែលគ្រឹះស្ថានបានគណនាត្រឹមត្រូវនិងសមស្របសម្រាប់តាមដាន ផ្នែកបទប្បញ្ញត្តិនូវកម្រិតសំវិធានធនលើហ្វានស៊ីលីពីដែលមានអ៊ីមតែរមិន ដូចមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៩ ដល់ប្រការ ៧១ នៃប្រកាសនេះ។

ការគណនាកម្រិតសំវិធានធនសរុបតាមបទប្បញ្ញត្តិ ស្មើនឹងខ្ទង់ ១ + ២ ដែលក្នុងនោះ៖

- ១. សំវិធានធនទូទៅ ស្មើនឹង ១% នៃហ្វានស៊ីលីពីដុល ដែលបានចាត់ថ្នាក់ “ធម្មតា”
- ២. សំវិធានធនជាក់លាក់ ស្មើនឹង ក + ខ + គ + ឃ
- ក = ៣% នៃហ្វានស៊ីលីពីដុល សម្រាប់ហ្វានស៊ីលីពីចាត់ថ្នាក់ “ឃ្លាំមើល”
- ខ = ២០% នៃហ្វានស៊ីលីពីដុល សម្រាប់ហ្វានស៊ីលីពីចាត់ថ្នាក់ “ក្រោមស្តង់ដារ”
- គ = ៥០% នៃហ្វានស៊ីលីពីដុលសម្រាប់ហ្វានស៊ីលីពីចាត់ថ្នាក់ “សង្ស័យ”
- ឃ = ១០០% នៃហ្វានស៊ីលីពីដុល សម្រាប់ហ្វានស៊ីលីពីចាត់ថ្នាក់ “បាត់បង់”

គ្រឹះស្ថានត្រូវធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទានចំពោះសំណុំតម្លៃស៊ីលីនីយ៉ាមអស់ស្របតាមបញ្ញត្តិ នៃប្រការ ១២ ដល់ ប្រការ ២២ នៃប្រកាសនេះ ដើម្បីឲ្យគ្រឹះស្ថានអាចកំណត់កម្រិតសំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិ តាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃសំណុំតម្លៃស៊ីលីនីយ៉ាម។ សំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិ ត្រូវចាត់ទុកជាចំនួនអប្បបរមា នៃសំវិធានធនហ្វីលីពីនដែលមានអ៊ីមកែរមិន។

ការធ្វើសំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិ ដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៧២ ដល់ប្រការ ៧៣ នៃប្រកាសនេះ ត្រូវធ្វើឡើងទន្ទឹមនឹងការគណនាកម្រិតសំវិធានធនលើហ្វីលីពីន ដែលមានអ៊ីមកែរមិន ដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិ នៃប្រការ ៤៩ ដល់ប្រការ ៧១ ខាងលើ ដែលជាការកំណត់សម្រាប់គ្រឹះស្ថានទាំងអស់។

ប្រការ ៧៣.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវប្រៀបធៀប កម្រិតសំវិធានធនគណនាតាមបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៩ ដល់ប្រការ ៧១ និងកម្រិត សំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិដែលគណនាតាមប្រការ ៧២ ហើយត្រូវកាត់ក្រាច់នូវសំវិធានធន ដូចខាងក្រោម៖

- ១. ក្នុងករណីកម្រិតសំវិធានធនដែលគណនាតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៧២ ទាបជាង កម្រិតសំវិធានធនដែលគណនាតាមបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៩ ដល់ប្រការ ៧១ គ្រឹះស្ថានត្រូវកាត់ក្រាច់សំវិធានធន ដែលគណនាតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់កម្ពុជា។
 - ២. ក្នុងករណីកម្រិតសំវិធានធនដែលគណនាតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៧២ ខ្ពស់ជាង កម្រិតសំវិធានធនដែលគណនាតាមបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៤៩ ដល់ប្រការ ៧១ គ្រឹះស្ថានត្រូវកាត់ក្រាច់សំវិធានធន ដែលគណនាតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់កម្ពុជា ហើយត្រូវផ្ទេរចំនួនខុសគ្នា (the difference) ពីគណនីប្រាក់ចំណេញរក្សាទុកឬខាតបង់ទៅក្នុងគណនី "ទុនបម្រុងតាមបទប្បញ្ញត្តិ" (Regulatory Reserve) ក្នុងខ្ទង់មូលនិធិភាគទុនិនៃការរក្សាការ។
- ទុនបម្រុងតាមបទប្បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់ក្នុងការគណនាមូលនិធិផ្ទាល់សុទ្ធរបស់ គ្រឹះស្ថានទេ។

ប្រការ ៧៤.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនិងគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់របស់គ្រឹះស្ថាន ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របដើម្បីធានា បានការអនុវត្តពេញលេញតាមលក្ខខណ្ឌនានានៃប្រកាសនេះ។

**ជំពូកទី ១០
ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហ្វីលីពីន**

ប្រការ ៧៥.-

ក្នុងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហ្វីលីពីន គ្រឹះស្ថានត្រូវផ្អែកលើការវាយតម្លៃយ៉ាងហ្មត់ចត់អំពីលទ្ធភាពសង របស់សមភាគី និងការវិភាគលើស្ថានភាពអាជីវកម្មនិងហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាព អាជីវកម្មនោះ ស្របតាមក្របខ័ណ្ឌនៃការចាត់ថ្នាក់ដូចមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃប្រការ ១២ ដល់ ប្រការ ២២ នៃ ប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៧៦.-

គ្រឹះស្ថានអាចស្តារចំណាត់ថ្នាក់ហ្វីលីពីនពីហ្វីលីពីនមិនដំណើរការ ទៅជា ហ្វីលីពីនដំណើរការ និងត្រូវបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌទាំងអស់ ដូចខាងក្រោម៖

- ១. ហ្វីលីពីនដំណើរការត្រូវតែស្ថានភាពដែលបានអនុវត្តគ្រប់លក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាដើម រួមទាំងការទទួល បានការទូទាត់សងប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងសោហ៊ុយផ្សេងៗដែលហួសកាលកំណត់សង

ប្រការ ៨១.-

ហ្វាស៊ីលីតីដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញរួចហើយ មិនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ឱ្យល្អជាងមុនទេ លុះត្រាតែ សមភាគីបានគោរពពេញលេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាហ្វាស៊ីលីតីរៀបចំឡើងវិញ និងបានអនុវត្ត ដូចខាងក្រោម៖

- ១. បានទូទាត់សងគ្រប់ចំនួន ទាំងប្រាក់ដើមនិងការប្រាក់ យ៉ាងតិចក្នុងរយៈពេល ០៦ ខែ ចំពោះ ហ្វាស៊ីលីតីដែលត្រូវទូទាត់សងប្រចាំខែ ឬ
- ២. បានទូទាត់សងគ្រប់ចំនួន ទាំងប្រាក់ដើមនិងការប្រាក់ យ៉ាងតិចក្នុងរយៈពេល ០១ ឆ្នាំ ចំពោះ ហ្វាស៊ីលីតីដែលត្រូវទូទាត់សងប្រចាំត្រីមាស ឬឆមាស។

ក្នុងករណីហ្វាស៊ីលីតីរៀបចំឡើងវិញដែលមានការទូទាត់សងប្រាក់ដើមនិងការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំ ឬ រយៈពេលវែងជាង គ្រឹះស្ថានអាចតម្កើងចំណាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតីបាន លុះត្រាតែសមភាគីបានគោរពពេញលេញ តាមលក្ខខណ្ឌកិច្ចសន្យានៃហ្វាស៊ីលីតីរៀបចំឡើងវិញ ហើយបានបង្ហាញពីលទ្ធភាពទូទាត់សង បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ ការទូទាត់សងលើកទីមួយ។ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវតម្កើងចំណាត់ថ្នាក់ហ្វាស៊ីលីតី មុនពេលសមភាគីធ្វើការសង រំលស់លើកទីមួយទាន់ពេលនិងគ្រប់ចំនួន។

ក្នុងករណីដែលហ្វាស៊ីលីតីរៀបចំឡើងវិញត្រូវបានផ្តល់រយៈពេលអនុគ្រោះ (Moratorium) គ្រឹះស្ថាន មិនត្រូវតម្កើងចំណាត់ថ្នាក់ក្នុងអំឡុងពេលអនុគ្រោះនោះទេ។ ការតម្កើងចំណាត់ថ្នាក់នេះអាចធ្វើបាន លុះត្រាតែ សមភាគីគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងប្រការនេះ ដោយថ្ងៃចាប់ផ្តើមត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃបញ្ចប់ រយៈពេលអនុគ្រោះ។

ប្រការ ៨២.-

ក្នុងករណីហ្វាស៊ីលីតីរៀបចំឡើងវិញចំពោះហ្វាស៊ីលីតីដើមដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាហ្វាស៊ីលីតី មិនដំណើរការ ដូចជា “ក្រោមស្តង់ដារ” “សង្ស័យ” ឬ “បាត់បង់” រួចហើយ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវចាត់ថ្នាក់ ហ្វាស៊ីលីតីទាំងនោះឱ្យល្អជាង “ក្រោមស្តង់ដារ” ទេ។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ហ្វាស៊ីលីតីដែលត្រូវបាន រៀបចំឡើងវិញលើសពីមួយដង មិនអាចតម្កើងចំណាត់ថ្នាក់បានទេ។

ជំពូកទី ១១
ការលុបចោលហ្វាស៊ីលីតី

ប្រការ ៨៣.-

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវអនុម័តលើគោលនយោបាយលុបចោលហ្វាស៊ីលីតី ហើយគោលនយោបាយនេះ ត្រូវមានចែងអំពី កាលៈទេសៈ លក្ខខណ្ឌ និងសិទ្ធិអនុម័ត ក្នុងការលុបចោលហ្វាស៊ីលីតីទាំងនោះ។ គោលនយោបាយនេះ ត្រូវកំណត់អំពីចរិតលក្ខណៈ និងគ្រាវការណ៍អំពីការលុបចោលហ្វាស៊ីលីតី ជូន ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ការរាយការណ៍នេះត្រូវមានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវអំពីការខិតខំប្រឹងប្រែងប្រមូលហ្វាស៊ីលីតី មកវិញ មុនពេលសម្រេចលុបចោលហ្វាស៊ីលីតីនោះ។

ប្រការ ៨៤.-

ជាគោលការណ៍ គ្រឹះស្ថានត្រូវដកចេញហ្វាស៊ីលីតីផ្នែកខ្លះឬទាំងស្រុងចេញពីតារាងតុល្យការនៅពេល គ្រឹះស្ថានបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងលើសិទ្ធិ ដូចមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យានៃហ្វាស៊ីលីតីនោះ ឬនៅពេលហ្វាស៊ីលីតីនោះ ផ្នែកខ្លះឬទាំងស្រុង មិនរំពឹងថាអាចប្រមូលមកវិញបាន ជាពិសេស ក្នុងករណីដែលហ្វាស៊ីលីតីនោះមិន ប្រាកដថានឹងអាចប្រមូលមកវិញបាន ឬនៅពេលគ្រឹះស្ថានបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងលើសិទ្ធិដូចមានចែងក្នុង

កិច្ចសន្យានៃហ្វានស៊ីលីដី ដោយសារសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ។ ហ្វានស៊ីលីដីអាចត្រូវបានលុបចោល ក្នុងករណីណាមួយយ៉ាងតិចដូចខាងក្រោម៖

១. ការធានា ឬទ្រព្យធានាគ្រប់ប្រភេទ ត្រូវបានបញ្ចប់ និងបានលក់ចេញ ប៉ុន្តែទឹកប្រាក់ដែលលក់បាន មិនអាចទូទាត់សងគ្រប់សមតុល្យដក់សល់របស់ហ្វានស៊ីលីដី
២. គ្រឹះស្ថានមិនអាចប្រមូល ឬមិនមានមូលហេតុសមស្របក្នុងការធានាថានឹងប្រមូលបានគ្រប់ចំនួន ដែលដល់កាលកំណត់សង ស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាហ្វានស៊ីលីដី
៣. សមភាគីបានក្ស័យធន ឬស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំឡើងវិញផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ដែលលទ្ធផល នៃការរៀបចំឡើងវិញនេះ មិនអាចទូទាត់សងហ្វានស៊ីលីដីបាន ឬ
៤. ហ្វានស៊ីលីដីត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថា "បាត់បង់"។

**ជំពូកទី ១២
ការត្រួតពិនិត្យ**

ប្រការ ៨៥.-

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា អាចត្រូវឲ្យគ្រឹះស្ថានដែលមិនគោរពតាមខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះ តែសម្រួល គោលការណ៍និងនីតិវិធី និងលទ្ធផលនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ហ្វានស៊ីលីដី ការវាយតម្លៃហ្វានស៊ីលីដីដែលមាន អ៊ីមកែរមិន និងការធ្វើសំវិធានធនចំពោះហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមកែរមិន។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងគណៈគ្រប់គ្រង ជាន់ខ្ពស់ ត្រូវចាត់វិធានការកែតម្រូវឆ្លាស់ៗឲ្យបានសមស្រប។

**ជំពូកទី ១៣
អន្តរប្បញ្ញត្តិ**

ប្រការ ៨៦.-

គ្រឹះស្ថានត្រូវត្រៀមខ្លួនអនុវត្តការទទួលស្គាល់ ការវាស់វែង និងការធ្វើសំវិធានធនរបស់ហ្វានស៊ីលីដី ដែលមានអ៊ីមកែរមិន ស្របតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់កម្ពុជា ដែល គ្រោងនឹងចាប់ផ្តើមអនុវត្តពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩។

ប្រការ ៨៧.-

ក្នុងរយៈពេលអន្តរកាលមុនឈានទៅការអនុវត្តស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ សម្រាប់កម្ពុជា គ្រឹះស្ថានត្រូវធ្វើសំវិធានធនហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមកែរមិន ស្របតាមប្រការ ៧២ នៃ ប្រកាសនេះ។

បន្ទាប់ពីអនុវត្តបានពេញលេញតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់កម្ពុជា គ្រឹះស្ថានត្រូវអនុវត្តតាមប្រការ ៧៣ នៃប្រកាសនេះ ចំពោះការធ្វើសំវិធានធនហ្វានស៊ីលីដីដែលមានអ៊ីមកែរមិន នៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

ក្នុងករណីគ្រឹះស្ថានមានបំណងអនុវត្តស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់កម្ពុជា មុនថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ គ្រឹះស្ថានត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមកធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។

ជំពូកទី ១៤
អវសានប្បញ្ញត្តិ

ប្រការ ៨៨.-

គ្រឹះស្ថានដែលមិនគោរពតាមខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះ នឹងត្រូវទទួលរងទណ្ឌកម្មខាងវិន័យដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥២ នៃច្បាប់ស្តីពី គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

ប្រការ ៨៩.-

ប្រកាសលេខ ធ៧-០៩-០៧៤ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ស្តីពីការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់និងសំវិធានធនលើទ្រព្យសកម្មរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រកាសលេខ ធ៧-០២-១៨៦ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០២ ស្តីពី ចំណាត់ថ្នាក់និងសំវិធានធនលើឥណទានអនុវត្តចំពោះធនាគារឯកទេស ឥណទានជនបទនិងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ ៩០.-

អគ្គលេខាធិការ អគ្គនាយកក្រុមពិនិត្យ អគ្គនាយកបច្ចេកទេស អគ្គបេឡា អគ្គពិនិត្យ ប្រធាននាយកដ្ឋាន អង្គភាពក្រោមឱវាទធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ត្រូវអនុវត្តម៉ឺងម៉ាត់នូវប្រកាសនេះ តាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន។

ប្រការ ៩១.-

ប្រកាសនេះមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ។ ៥៤

ថ្ងៃ ១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំរកា ព.ស ២៥៦១
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០១ ខែ ធ្នូ ព.ស ២០១៧

ជា បាត់ គូ

កន្លែងទទួល៖

- ជូនប្រការ ៩០ ដើម្បីអនុវត្ត-
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ទទួលជូន៖

- គ្រប់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
- វិស្វកម្មការណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ដើម្បីជ្រាបជាព័ត៌មាន-
- នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលនៃវិស្វកម្មការណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ដើម្បីចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច-